

emeğin birliği

9 EKİM
1978
500 Kuruş

22

fabrikalar, tarlalar, siyasi iktidar, her şey emeğin olacak..!

“faşizm tırmanıyor, faşizme geçit yok” diyenler, NEREDESİNİZ?!

FAŞİST SALDIRILARA,
YENİ DGM'LERİN VE
YENİ DERNEKLER KANUNUNUN
ÇIKARILMASINA KARŞI
DİRENİŞTE
GÜÇLERİMİZİ BİRLEŞTİRELİM

Burjuvazinin Parlamenter Faşizme Yönelişi

Türkiye'de, işbirlikçi tekeli sermayenin, içerisine düştüğü ekonomik ve siyasi bunalımı, özellikle son aylarda daha da derinleşmiş ve bugün had safhaya ulaşmıştır. Bu bunalımların bir neticesi olarak da, burjuvazi, bu bunalımı atılabilmek, bunalımın bütün yükünü işçi ve emekçi halkın sırtına yükleyebilmek için, yeni oyunlara, yeni tertiplere başvurmaktadır. Bugünkü siyasi ortamda, herkesi meşgul eden, ortalığı toz dumana veren «anarşi ortamı»nın kızıştırılması ve derinleştirilmesinin temelinde, herşeyden önce, bu gerçek yatmaktadır.

Marks'ın, Kapital eserinde belirttiği gibi, burjuvaziyi kendinden önceki bütün sömürücü sınıflardan ayıran özellik şudur: burjuvazi öyle bir sömürücü sınıftır ki, eninde sonunda, kendi sömürü düzeni, burjuvaziyi, aslında kendisini beslemesi gereken, sömürülen sınıfları beslemek mecburiyetinde bırakır. Yani, burjuva toplumda, azgın kapitalist sömürü, öyle bir noktaya gelir ki, artık sömürülen sınıflar, hergün daha fazla isteyen burjuvaziyi doyuramaz duruma düşer. Bu olgu, kapitalist toplumun sonunu getirecek olan, kendi iç çelişkisidir.

Bugün gerek dünyada emperyalist sermaye, gerekse ülkemizdeki işbirlikçi tekeli burjuvazi, bu iç çelişki ile giderek daha fazla yüzyüze gelmektedir. Emperyalist tekeller ve ülkeler, bugüne kadar alabildiğine sömürdükleri geri kalan ülkeleri, tam bir ekonomik çöküntü ile yüzyüze getirmişler; şimdi bu geri ülkelerin burjuvazisi, uluslararası emperyalist kuruluşlara (örneğin İMF'ye) avuç açarak, kendilerini beslemesini istemektedir. Aynı şekilde, Türkiye'de de, işbirlikçi tekeli sermaye, azgın sömürü düzenine rağmen, kendi toplumsal düzenini devam ettirebilecek gücü artık kendinde bulamamaktadır. İşte bu nedenle, burjuvazi, Türkiye'de mevcut düzeni devam ettirebilmek için, yine işçi sınıfını ve emekçi halkı daha da katmerli bir sömürüye tabi tutmaktan başka bir çıkar yol bulamamaktadır ve bulamaz da.

Hergün daha fazla sömürü, daha fazla talan mecburiyeti, burjuvaziyi, emekçi halkın bu düzene karşı artan hoşnutsuzluğunu ve baş kalmasını engelleyebilmek için, yeni baskı yöntemleri, yeni bir terör düzeni bulmaya itmektedir.

Türkiye'de, «anarşi» yaygarasıyla tozu dumana katarak, burjuvazinin gözden saklamak istediği, budur.

Daha önce de belirttiğimiz gibi tekeli burjuvazi, bu ekonomik çöküşten kurtulma yolunda, alacağı tedbirler için, önce güçlü bir devlete ve güçlü bir hükümete ihtiyaç duymaktadır. 1977 senesinin sonlarında, o zamana kadar başta bulunan MC hükümetleriyle bu işi idare edemeyeceğini gördüğü için, başka çözüm yollarına yönelmiştir. Nedir bu çözüm yolu?

Burjuvazi, hiç olmazsa şimdilik açık bir militarist-faşist diktatörlüğü (12 Mart'ta olduğu gibi) kendisi için uygun bir çözüm yolu olarak görmemektedir. Çünkü gerek, uluslararası siyasi şartlar, gerekse iç siyasi ve ekonomik durum, böylesi bir faşist diktatörlüğün ayakta kalabilmesi için uygun değildir; ve burjuvazinin başına daha büyük dertler açar. Bu nedenle, burjuvazi 1978 başından itibaren, burjuva parlamenterizmi sınırları içinde, gerekli bütün baskı tedbirlerini uygulayabilecek, MC'lerden daha güçlü faşist bir yönetim tezgahlamaya girişmiştir. Böyle bir parlamenter faşist yönetimi de, herşeyden önce AP ve CHP'nin biraraya getirilerek, çeşitli biçimlerde hükümet ortaklıklarına sokulması üze-

rine temellendirmek istemektedir.

Bu amaçla, önce, kendi sömürü çıkarlarını savunan CHP reformizminin emekçi kitleler üzerindeki etkisini ve sempatisini de hesaba katarak, AP'den ayırdığı parlamenterler, CGP ve DP ile birlikte, bir CHP ağırlıklı hükümet oluşturmuştur. Bu hükümet eliyle, siyasi gerici yöntemlerle, işçi sınıfı ve emekçi halk aleyhine bir dizi ekonomik ve sosyal tedbirleri almıştır. Bunlardan en önemlileri, İMF ile yapılan anlaşmalar, tekeli sermayenin sermaye ve kâr istemlerini karşılamak için bir dizi tedbirler, işçi sınıfına karşı ücretleri dondurma ve sendikal örgütlenme haklarını kısıtlayıcı tedbirler, emekçi halkın belini bükecek olan, vergi kanunu vb. tedbirlerdir.

Kuşkusuz, CHP ağırlıklı hükümet, bugün bir faşist yönetimi temsil etmediğinden, bütün bu tedbirlerin ve bundan sonra alınacakların, emekçi sınıflar üzerinde yaratacağı tepkileri ve direnişleri bastırmada yeterli olamayacaktır. Çünkü, bizim gibi ülkelerde, reformist ya da sosyal-demokrat bir politika ile burjuvazinin bu emellerini gerçekleştirebilmesinin maddi şartları yoktur.

Bu nedenle, burjuvazi, bugüne kadarki dönemde, gerekli baskı ve terör tedbirlerini uygulayabilecek, emekçi halkın demokratik direnişini engelleyebilecek, ve parlamenter faşizmi uygulamaya koyabilecek, daha güçlü bir yönetim oluşturabilmek için planlı bir çaba sarfetmiştir, etmektedir. Bu planın başlıca noktaları şunlardır :

1. Herşeyden önce, «anarşi ortamı»nı körükleyerek, esas siyasi ve ekonomik gerçekleri, toz duman içinde gözden saklamak. Böylece, tekeli sermaye, hem işçi sınıfının ve emekçi halkı kendi somut ekonomik ve demokratik sorunlarında ve hakları uğruna mücadele eden uzaklaştırmaya çalışmakta, hem genel olarak daha fazla baskıcı ve «otoriter» bir yönetiminin işbaşına gelmesi gerektiği üzerine bir kamuoyu yaratma imkanına sahip olmakta, hem de bu yönde CHP yönetimini ve mevcut hükümeti, böylesi gerici ve faşist baskı tedbirlerini almaya mecbur kılmaktadır. Bu amaçla, tekeli sermaye, gerek MHP ve sivil faşist çeteler ve gerekse devletin resmi vurucu güçleri (başta MİT) vasıtasıyla, son aylarda, daha yoğun ve sistemli şiddet hareketlerine başvurmaktadır. Son geçtiğimiz ayda, Sivas, Elazığ, Malatya, vb. gibi illerde tezgahlanan provakasyonların altında bu gerçek yatmaktadır. Niçekim son günlerde, MHP'nin birtakım ele başlarının öldürülerek terör ortamının daha da azgınlaştırılması bu planın bir parçasıdır.

2. Tekeli sermayenin ekonomik bunalımdan kurtarılması için ne tedbir alırsa alsın, bunu beceremeyeceği zaten belli olan, mevcut hükümetin ve CHP'nin, daha da sıkıştırılarak, AP ile uzlaşmaya yanaştırılması. Bu amaçla, «anarşi» azgınlaştırılarak, CHP ağırlıklı hükümetin bunun karşısındaki aczi açığa çıkarılmakta, ve böylece, hükümetin, «sağa da, sola da karşıyız» teranesiyle, işçi sınıfı hareketine ve demokratik güçlere karşı baskı tedbirlerini alması için uygun ortam yaratılmaktadır. Diğer taraftan, mevcut hükümetin, AP ile birlikte hareket ederek, parlamenter faşist bir yönetime yönelmesi için, CGP hükümetten çekilmekte; böylece o da, gerekli bir baskı gücü olarak görevini yapmaktadır.

CHP'nin böyle bir parlamenter faşist yönetim içinde yerini alabilmesi için, aynı zamanda,

bugüne kadar, emekçi yığınların oyunu toplamak için başvurduğu «umut» ticaretine de son vererek, kendi içindeki demokratik muhalefeti susturması, ilerici ve demokratik güçlerle (sol ile) bağlarını koparması, en azından araya kalın bir sınır koyması gerekmiştir. Nitekim, CHP yönetimi buna hazır olduğunu göstermiştir tekeli burjuvaziye. Ecevit'in «Küçük Kurultay»da yaptığı ve her türlü solla hiç bir ilişkisinin olmadığını belirten konuşma, bunun en açık örneğidir.

3. AP'nin, daha doğrusu, bugünkü yöneticilerinin yola getirilerek, CHP ile birlikte, parlamenter düzen içinde, faşist bir yönetimin ortaklığına çekilmesi. Bu plan da, bugün büyük ölçüde uygulanmıştır ve gelecek AP kongresinde netice verecektir. Bu amaçla, AP içinde bugünkü politikaya karşı, Kamran İnan önderliğinde güçlü bir muhalefet oluşturulmuştur. Kuşkusuz, İnan bu kongrede Demirel'in yerine başkanlığa gelecek değildir. Demirel yine başkan olarak kalacaktır, ama, hem yönetici kadro, hem de politika olarak, AP'de burjuvazinin bu planı doğrultusunda bir gelişme olması kaçınılmazdır.

İnan ve grubunun isteği şudur: MHP'nin siyasi çizgisi peşinden gitmeye son verilmesi ve CHP ile diyalog kurularak, parlamenter faşizmin uygulanması için gerekli tedbirler konusunda anlaşmaya varılması. Mevcut hükümet içindeki «bağımsız» bakanların politikası da bundan başka bir şey değildir.

4. MHP'nin tekeli sermaye tarafından, tam bir kontrol altına alınarak, bu plan doğrultusunda yola getirilmesi. Kuşkusuz, MHP, tekeli burjuvazinin en gerici, en şöven ve bakan kesiminin politik istemlerini dile getirmektedir. Ancak bugünkü şartlarda, açık ve militarist bir diktatörlüğün oluşturulması için izlediği politika, tekeli sermayenin siyasi çıkarları ve planlarına uymamaktadır. Çünkü birincisi, böyle bir faşist dikta, sermayenin bunalımını ve kendi iç çelişkilerini daha da derinleştirir; daha güçlü bir anti-faşist potansiyeli karşısına alır. İkincisi, ülkemizde MHP faşizmin ancak militan kitle temeline sahip bir vurucu gücü ve çözümleri olabilir; yoksa yöneticisi değil. Faşizmin, yukarıdan aşağıya devlet eliyle tezgahlandığı ülkemizde, faşist yönetimi MHP değil, fakat Sunay'lar, Tağmaç'lar, Erim'ler, Feyzioğullar, gibi azıllı gerici faşist unsurlar idare edebilir. Bu nedenle, tekeli burjuvazi, bugün gerek yeniden düzenlemekte olduğu MİT eliyle, gerekse diğer gerici siyasi partileri eliyle MHP'yi bir köşeye sıkıştırmakta, böylece dizginlerini tam olarak eline alıp, faşizmin sadece militan gücü olarak kullanma planını uygulamaktadır.

İşte, emperyalizmin ve onun işbirlikçi tekeli burjuvazinin, bugünkü ekonomik çöküntünün yükünü emekçi sınıflara zorla yükleyebilecek, güçlü bir parlamenter faşist yönetimi tezgahlamak için uygulamaya koyduğu planın ana hatları böylece özetlenebilir. Bu plan bundan sonra nasıl bir gelişim gösterebilir?

Kuşkusuz, bunun tayin edilebilmesi, siyasi plandaki birçok günlük gelişmeye, sosyalist ve demokratik güçlerin buna karşı yığınları mücadeleye kazanabilmesine, vb. etkenlere bağlıdır. Ancak, bugünden görünen odur ki, burjuvazi, sözünü ettiğimiz türden bir faşist yönetimi, uygulamaya koyabilecek durumdadır.

Burjuvazi, bu planı uygularken, bütün gerici ve faşist partilerini, parlamentoda, faşist baskı tedbirlerini alma konusunda ortak tavır alma-

ve Anti-Faşist Mücadelenin Yöntemi

ya büyük ölçüde yanaştırmıştır. Şimdi esas mesele, «anarşi artıyor», «bölücülük yaygınlaşıyor», «devlet elden gidiyor», teraneleriyle bu plana uygun bir kamuoyu yaratabilmektir. Son aylarda ortaya konulan oyunların temelinde bu yatmaktadır. Bu amaçla, bir taraftan emekçi halkın demokrasi mücadelesi «anarşi» olarak gösterilmeye çalışılmakta, faşist saldırı ve provakasyonlarla bu oyun güçlendirilmeye çalışılmakta, diğer taraftan Kürt halkı üzerinde, artık açırca yok etme gösterileri (Kanatlı Jandarma-78, Çalışlar-78 tatbikatları gibi) düzenlenip, sonra da «bölücülük azıyor» naraları atılmaktadır.

Bunun arkasından da, burjuvazinin partileri bu gidişat karşısında, birlikte davranmaya, hatta güçlü bir koalisyon içinde toplanmaya çağrılmaktadır. Kuşkusuz, şimdilik nasıl bir hükümet biçiminin oluşması gerektiği tam olarak açığa çıkmasa bile, gelecekte esas olarak AP ve CHP'ye dayanan güçlü bir parlamenter faşist yönetim için şartlar hazırlanmaktadır.

Hükümet tarafından hazırlanıp, MGK'da da kabul edilen, «özel ihtisas mahkemeleri», «Yeni Dernekler Kanunu» gibi kanun tedbirleri de uygulamaya konularak, işçi sınıfının ve emekçi halkın demokrasi mücadelesi boğulmaya çalışılmaktadır.

Anti-faşist Mücadelenin Temel Yöntemleri

Bugün sermaye cephesinde bunlar olurken, işçi sınıfının ve emekçi halkın devrimci, demokratik güçlerinin durumu nedir? En başta söylemek gerekirse; sosyalist ve demokratik güçler, bu planı bozabilecek güçlü ve örgütlü bir mücadele içinde değillerdir. Bunun başlıca sebebi, işçi sınıfının bağımsız politikası temelinde doğru taktiklerle anti-faşist mücadeleyi sürdüreceği gerçek bir Marksist partiden bugüne kadar yoksun olmasıdır. Bu eksiklikten yararlanan, bütün oportünistler, bugüne kadar, işçi ve emekçi halkın anti-faşist mücadele potansiyelini, büyük ölçüde, CHP reformizminin «umudu» peşine takabilmişlerdir. Bugün ise, karşılaşılan siyasi gerçekler, hem bu oportünistleri tam bir şaşkınlık içine sokmuş, hem de geniş emekçi yığınların doğru mücadele hedeflerinden ve tutarlı bir anti-faşist politikadan yoksun kalarak eylemsizlik içine düşmelerine yol açmıştır.

«Tırmanan faşizm» safsatısıyla, faşizmin tek uygulayıcı olarak MHP'yi gören, MHP'nin iktidara gelmesini engellemek iddiasıyla, «faşizme geçit yok» yaygaralarıyla, faşizme karşı mücadeleden CHP'den medet uman, bu oportünistlerin şimdi sesi soluğu çıkmaz oldu. Daha doğrusu, bugün dahi hâlâ, faşizme karşı mücadele ediyoruz diye, bir «Üçüncü MC»nin kurulmasını engellemek bahanesiyle, CHP ağırlıklı hükümetin kışından ayrılmamakta direniyorlar. Halbuki, bir 3. MC'nin kurulamayacağını, kendilerinden önce tekelci burjuvazi bas bas bağıyor. Bu hayasız ve uslanmaz oportünistlerin, bugüne kadar sürdürdükleri bu sahtekârlık, burjuvazinin CHP-AP ittifakı temelinde bir parlamenter faşizmi tezgahlayabilmesine de yardımcı olmuştur.

Şimdi soruyoruz: «Faşizme Geçit Yok» diyenler, parlamenter faşizmin tezgahlanmasına karşı mücadelede neredesiniz? 1977 Haziran seçimlerinde, işçi sınıfının bağımsız politikası doğrultusunda, hareket eden sosyalistlere «oyları bölme, faşizmin ekmeğine yağ sürme», diye nahiye babalığında bulunanlar, neredesiniz? Sosyalistlerin en acil görevlerinden biri, bu namussuzluk politikasının nasıl iflas ettiğini en geniş

kitlelere somut olarak göstermek, ve faşizme karşı mücadelede, bağımsız sınıf politikasının önder hale getirilmesi için yoğun ve sürekli çalışmaktır.

Diğer taraftan, faşizmin her yönden ve cepheden saldırısına karşı, hiç bir burjuva siyasete güvenmeyen, emekçi sınıfların demokratik kazanımlarını korumak için samimi olarak çaba gösteren, bütün sosyalist ve demokratik güçlerin, anti-faşist güçbirliğinin bir an önce sağlanabilmesi için elinden gelen her çabayı göstermek de, her devrimcinin ve her demokratın görevidir.

Faşizme karşı mücadele nasıl ve hangi yöntemlerle sürdürülmelidir? Bu sorun günümüzde büyük bir önem kazanmıştır. Çünkü başta da belirttiğimiz gibi, bugünkü faşist ve gerici baskılar, esas olarak, burjuvazinin ekonomik çöküntüsünü gidermek için emekçi tabakaların birkaç kat daha sömürülmesini mümkün hale getirmek için tertiplenmektedir. Ancak, burjuvazi bu faşist oyunlara girerken, kendi militanları, vurucu güçleri vasıtasıyla ortalığı karıştırmakta, «bölücülük» yaygaralarına başvurmakta; böylece işçi ve emekçi sınıfların dikkatini kendi ekonomik ve sosyal kazanımları uğruna mücadele sorunlarından çekmeye, onu arka planda tutmaya çalışmaktadır.

Kuşkusuz, bugün, CHP ağırlıklı hükümetle uzlaşarak, ücretlerin dondurulmasına, sendikal hakların kısıtlanmasına, emekçi kesimlerin ekonomik kazanımlarının gaspedilmesine taraftar olan, ya da ses çıkarmayan burjuva, sarı, ve reformist sendikacılar da (en başta Türk-İş ve DİSK yönetimi) burjuvazinin bu planlarına ortak olmaktadır.

Dolayısıyla, bugün sosyalistler, bu faşist oyunlara ve baskılara karşı geniş kitleleri mücadeleye çekerken, mutlaka, herşeyden önce, sınıfsal mücadele temelinden hareket etmeleri; işçi ve emekçi sınıfların, burjuvaziye karşı sınıfsal çıkarları uğruna mücadelelerini geliştirmeleri ve bunları birinci plana çıkarmaları şarttır. Faşizm, bugün kargaşa ortamı yaratırken, devrimcileri, ilerici ve demokratik güçleri, kendi istediği mücadele alanına çekmeye çalışmaktadır. Bu alan, proletaryanın ve emekçi sınıfların burjuvaziye karşı kendi çıkarları ve demokratik hakları uğruna mücadele alanı dışında vurdu-kırdı alanıdır.

Devrimciler, böyle bir alana kendilerini kaptırmamalıdır. Çünkü, bu alanda mücadele, devrimcileri, emekçi yığınları eyleme geçirme onları faşizme karşı aktif ve yığınsal hareketlere sokma imkanından yoksun bırakır. Her bölgede, her semtte, faşizme karşı mücadele, mutlaka işçi ve emekçi halkın örgütlü ve kitlesel gücüne dayanmak zorundadır. Bu yapılmazsa, faşistlere karşı mücadele ediyorum diye, birkaç bireysel vur-kaç eyleminden başka bir şey yapılamaz; ve bunun sonu faşizmin oyunlarına alet olmaktan başka bir şeye yaramaz. Özellikle bugün, devrimcilik adına, faşizme karşı mücadele ediyorum diyerek, yığınsal hareketlerden uzak, aîkâsız, birtakım zibidi grupların (Acilciler, TİKKO'cular, vb.) giriştikleri vurdu-kırdı eylemlerinin neye yaradığı açıkça görülmektedir.

Kuşkusuz, böylesi unsurların, varlıklarını sürdürmeleri ve artık faşizmin provakasyonlarına hizmet etmelerinin de birinci sebebi, TKP, TİP, TSİP gibi oportünistlerin, pasifist, eylemsiz, burjuva kuyrukçu politikalarına duyulan derin tepkidir. Dolayısıyla, sosyalistlerin başlıca görevlerinden biri de, böylesi yolunu şaşırılmışlara,

doğru yolu gösterecek mücadele örnekleri vermektir. Biz böyle bir örnek gösterebiliriz. Faşizm, özellikle son üç senedir, Gaziantep'te, gerek MHP'li komandolar, gerekse resmi devlet güçleri eliyle, emekçi halk hareketini bastırabilmek, orayı faşizmin güçlü bir kalesi haline, en azından bir Malatya'nın, Elazığ'ın haline getirebilmek için, büyük bir çaba sarfetmiştir. Ama, bütün saldırılara ve provakasyonlara rağmen, bugün dahi, faşizm Antep'te sözü edilir bir güç edinmemiştir. Bunun sebebi, Antep halkının, işçisiyle, emekçisiyle, genciyle kitlesel, örgütlü ve devrimci şiddete dayanan bir mücadeleyi başarıyla sürdürmesidir. Antep halkının mücadelesi, diğer bütün bölgelerdeki devrimcilere örnek teşkil etmelidir.

Dolayısıyla, faşizme karşı mücadelede pasifizme, burjuvaziden medet umma politikasına karşı mücadele ile birlikte, faşizmin istediği alanlara çekilmiş ve yolunu bulamaz hale gelmiş unsurlara da doğru mücadele yöntemleri gösterilmelidir: sınıfsal mücadele temelinde dayanan, kitlesel hareketleri geliştiren, örgütleyen bir devrimci şiddet politikası. Bu politikanın ülke çapında etkinlik kazanabilmesini sağlayacak biricik güç: proletaryanın partisi olacaktır.

Faşizme karşı mücadele, sadece faşist saldırırganlara karşı mücadele değildir. Bugün, gerek Kürt halkı üzerinde uygulanan faşist, ırkçı ve şöven baskılara karşı, gerekse, mevcut hükümet eliyle kanunlaştırılmaya çalışılan, ve DGM'lerden başka bir şey olmayan «Özel İhtisas Mahkemeleri», yeni dernekler kanunu, 275 sayılı sendikalar kanununun değiştirilmesi vb. gibi faşist ve gerici tedbirlere karşı en geniş demokrasi güçlerinin birliğini sağlayarak mücadele sürdürmek ve direnmek de, en az diğeri kadar önemlidir. Ve esasında, demokrasi güçlerinin anti-faşist eylem birliğinin somut olarak gerçekleştirilebileceği, güçlü bir demokrasi cephesinin yaratılabileceği, mücadeleler de bunlardır.

Bugün bu demokratik hak ve kazanımların korunması uğruna mücadelede eylem birliği yapan, bunun güçlendirilmesi, yaygınlaştırılması için bütün demokrasi güçlerine çağrıda bulunan siyasetler vardır. (Vatan Partisi, Emeğin Birliği ve diğer siyasetler). Bu güçbirlikleri geliştirilmeli ve daha büyük yığınları kapsayacak hale gelmelidir. Çünkü, inanıyoruz ki, böylesi güçbirliklerine her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır.

emeğin birliği yayınları

6 MAYIS 1972
ve «KÜÇÜK BURJUVA
MACERACILIĞI» ÜZERİNE

2. BASKI ÇIKTI

Fiyatı: 5 Lira

İsteme Adresi: P. K. 192

Beyazıt/İstanbul

TKP Programı ve

Günümüze kadar, Türkiye devrimci hareketinin en temel tartışma konusu, ülkemizde gerçekleşecek devrimin karakteri, sınıfsal ve siyasi muhtevası ve hedeflerinin ne olduğu sorunu olmuştur. Kuşkusuz, günümüzde bile bu tartışmaların hâlâ sürmesi, en başta, programı, ilkeleri ve siyasi hedefleriyle, ülkemizdeki somut şartların doğru çözümüne dayanarak, proletaryayı ve emekçi tabakaları böyle bir devrim doğrultusunda yönelecek gerçek Marksist partinin bu zamana kadar bulunmayışı nedenine dayanmaktadır. Bir zamanlar, özellikle 1971 öncesinde, «nasıl bir devrim» sorunu, sosyalist devrim mi, yoksa milli demokratik devrim mi, şeklindeki kısır polemiklerle çözümlenmeye çalışılıyordu. Bugün artık, Türkiye'deki ekonomik, toplumsal ve siyasi olayların gelişimi, bu kısır polemiklerin aşılmasını sağlayabilmiş ve sosyalist devrimin sınıfsal ve siyasi muhtevasından farklı olarak, bir demokratik devrimin zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Ancak, bugün de, nasıl ve neye karşı, hangi sınıflarla birlikte kime karşı, hangi siyasi iktidar hedefi doğrultusunda, hangi toplumsal ve siyasi düzene karşı, bir demokratik devrim sorunu, Türkiye'de en önemli bir tartışma konusu durumundadır.

Emeğin Birliği, bugüne kadarki yayınlarında, nasıl bir demokratik devrim sorunu üzerine görüşlerini, çeşitli polemikler içinde (özellikle, Bağımsız Türkiye, gazetesi ile polemikte) ve çeşitli yazılarla açıklamış ve bu konuda bir de, TİP ve TKP'nin programlarının eleştirisi üzerine bir kitap hazırlamıştır. Bu yazılarında, Türkiye'de gerçekleşecek demokratik devrimin, öz, sınıfsal mevzilendirme ve siyasi hedef bakımından, anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-kapitalist bir nitelik taşıdığını açıklamıştır.

Ne var ki, bugün devrimci hareket içindeki bir çok parti ve grup, bu devrimin anti-emperyalist ve anti-faşist içeriğini kabullenmekle birlikte, emperyalizmin ve onunla içiçe girmiş işbirlikçi tekelciliğin egemen olduğu ve geliştirdiği kapitalist düzene karşı da bir içerik taşıması zorunluluğuna karşı çıkmaktadırlar. Bu nedenle, bundan sonraki yazılarımızda da kapitalist düzene karşı bir demokratik devrim sorununu, çeşitli görüşlerle tartışarak açıklamaya devam edeceğiz.

Bu yazımızda, demokratik devrimin anti-kapitalist yönü üzerine, ÜRÜN Dergisinin 49. sayısında, H. Erdal imzasıyla yayınlanan, «BAŞ DÜŞMAN» adlı yazı ile tartışmaya gireceğiz. Bu yazıda, yazar, Türkiye'de kapitalist üretim ilişkilerinin gelişip hakim olduğunu, emperyalizmle birlikte işbirlikçi tekelci burjuvazinin bu ekonomik, toplumsal ve siyasi yapıya nasıl egemen olduğunu, tekel dışı kalmış sermaye çevrelerini nasıl ve hangi yollardan kendine bağladığını, işçi sınıfını olduğu gibi, bütün küçük-burjuva tabakaları da nasıl baskı altında tuttuğunu, kısaca açıklamaktadır. Ancak bu açıklamalardan çıkardığı neticede, yazar, Türkiye'de demokratik devrimin anti-emperyalist, anti-tekel (anti-holding) bir nitelik taşıdığını iddia

ederek, böyle bir devrimin aynı zamanda anti-kapitalist içeriğe de sahip olmasına karşı çıkmaktadır.

Burada, ÜRÜN Dergisi yazarıyla bu sorun üzerine polemige girerek, bu görüşünün saçmalığını ortaya koyacak, ve anti-emperyalist ve anti-tekel mücadeleyi kabul etmenin, demokratik devrimin anti-kapitalist niteliğini kabule zorunlu olarak götürdüğünü açıklayacağız. Yazının birinci bölümünde, yazar savunur görüldüğü TKP programı ile tamamiyle çeliştiği için, acaba TKP mi bir program değişikliğine gidiyor, yoksa yazar mı TKP programını savunma adı altında, programı eleştiriyor; bunu anlayabilmek amacı ile TKP programı ile, yazı arasında kısa bir karşılaştırma yapacağız. İkinci bölümde, yazarın «BAŞ DÜŞMAN», yani baş çelişki tespitinde nasıl anti-Marksist bir metoda başvurduğunu göstereceğiz. Üçüncü bölümde de, yazarın, demokratik devrimin anti-kapitalist özünü gizlemek için, tekelci sermayeyi mevcut kapitalist düzenin içerisinden nasıl soyutlayarak değerlendirdiğini ele alacak ve bu konudaki görüşümüzü açıklayacağız.

1. TKP PROGRAMI İLE «BAŞ DÜŞMAN» TAHLİLİ ARASINDAKİ ÇELİŞKİLER

Önce, TKP programı ile söz konusu yazıyı, devrim anlayışını belirleyecek temel noktalar konusunda karşılaştırarak, birbiri ile nasıl çeliştiğini gösterelim, ve bazı sorular soralım.

İlk nokta olarak, Türkiye'nin ekonomik yapısı üzerinde duralım. TKP programında, Türkiye tarımının ekonomik yapısı konusunda şöyle bir tespit yapılır: «Büyük ağa mülkiyeti duruyor. Yer yer natural, ilkel ekonomi yaşıyor. Derebeylik ilişkileri artıkları: marabacılık, yarıcılık, mütegalibelik, tefecilik ve zorbalık sürüp gidiyor.» (s. 29)

Programda, tarım kesiminde feodal mülkiyetin, mütegalibeliğin, marabacılığın ve ilkel ekonominin yaşadığı ve sürüp gittiği savunulurken, TKP programını savunur ve izah eder gibi görünen, H. Erdal, söz konusu yazısında tarım kesiminin genel durumunu şöyle izah etmektedir: «Türkiye kırında kapitalizm 1950-60 döneminde egemen üretim biçimi olmuştur.» (ÜRÜN, No. 49, s. 72)

Bu iki tespit aynı olmadığı çok açıktır. Yazının bütünlüğünde görüldüğü gibi, H. Erdal, tarımda kapitalizmin gelişip tekelleşmesini, ve bu tekelciliğin diğer bütün sınıfları sömürü ve bağımlılığı altına almasını izah ederken, TKP programı, «feodal ilişkiler», ve hatta «ilkel ekonomi»nin varlığından ve gücünden bahsetmektedir.

Nitekim bu çelişki, kırsal alanlardaki köylülük hareketlerinin neye karşı olduğu değerlendirilmesinde de ortaya çıkmaktadır. TKP, programında: «Topraksız köylüler kimi yerde orta köylülerle birlikte ağa, hazine ve vakıf topraklarına el koyuyor, el koyduğu

toprakları kollektif olarak birlikte işliyor, ürünü emeğe göre paylaşıyor ve girdiği toprakları, ağalara, çiftlik beylerine, hükümete karşı silâhıyla savunuyor,» (s. 34) şeklindeki sözlerle, Türkiye'de yaşayan hiç kimsenin görmediği, işitmediği kocaman bir palaavra savunurken, H. Erdal, söz konusu yazısında, TKP programının sözlerini yalanlayarak şöyle demektedir:

«Bu eylemlerle ilgili olarak gözlediğim bir yanılgıya değinmek isterim. (herhalde TKP'nin yanılgısından bahsediyor, çünkü bunu ondan başka savunan yoktur — E.B.) Söz konusu demokratik hareketler, esas olarak topraksız ve yoksul köylülüğün çıkışları değildir. (...) Traktör, tohum, gübre talepleri ve taban fiyatlarını protesto topraksız ve yoksul köylülüğün istemleri değildir. Küçük üreticilerin talepleridir». (ÜRÜN, No. 49, s. 73-74)

Görüldüğü gibi, TKP programı, kırlardaki demokratik hareketi, topraksız, yoksul, ve orta köylülerin, «ağalara, çiftlik beylerine ve hükümete», yani esas olarak feodal ve yarı-feodal toprak mülkiyetine karşı bir «toprak ve özgürlük» mücadelesi olarak göstermektedir. H. Erdal ise, programı savunur gibi görünmekle birlikte, eleştirmekte, ve kırlardaki demokratik hareketin esas olarak, topraksız ve yoksul köylülüğün toprak için çıkışları değil, küçük üreticilerin, tekelci kapitalist sömürü ve baskıya karşı, talepleri doğrultusunda hareketler olduğunu söylemektedir.

Yazar, Türkiye'de tekelci sermayenin gelişimi konusunda, sermaye birikimi ve yoğunlaşması üzerine görüşünde de, TKP programı ile çelişmektedir. TKP, programının 29. sayfasında: «Son yıllarda, kapitalist gelişme hızlanmış, sermaye birikimi, toplulaşma, yığılması süreci, bu arada yerli tekel sermayesi kuvvetlenmiş, etki alanları genişlemiştir», şeklinde bir tahlil getirirken; H. Erdal, söz konusu yazısında: «Türkiye'de tekeller sermaye yoğunlaşmasının bir sonucu oluşmuşlardır. Önce bir çeşit yapay-biçimsel tekeller olarak oluşmuşlardır» (s. 76) şeklinde bir iddia ileri sürmektedir. Dikkat edilecek olursa, TKP programı, kapitalist gelişmenin hızlanması, sermaye birikimi, toplulaşma ve yığılması sürecinde, bir «yerli tekel» sermayesinin güçlendiğini tespit ederken, yazar bu düşünceyi reddederek, «önce bir çeşit yapay-biçimsel tekeller olarak oluşmuşlardır», diyerek, tekellerin bir sermaye birikimi, yoğunlaşması ve temerküzü neticesinde oluşmadıklarını belirtmektedir.

Kuşkusuz, bir ülkede, tekelciliği sermaye yoğunlaşması üzerine temellenmeden oluşabileceğini düşünmek, mümkün değildir. Fakat yazar, «bazı ilerici bilim adamlarını şaşırtan tekelci sermaye»nin Türkiye'de nasıl geliştiğini izah edebilmek için, bu pek bilgiçe tahlilde bulunmuştur. Tekelci sermayenin ne olduğu ve nasıl, ne yoldan oluştuğu Marksist bilim adamlarını şaşırtmaz. Ama, bilim adamlarını da, herkesi de şaşırtacak olan esas tespit: yazarın, sermaye birikimi.

«Baş Düşman» Tahlili-1

yoğunlaşması ve temerküzü olmadan da bir tekelliliğin doğmuş olabileceği konusundaki iddiasıdır. Esas şaşırtıcı olan, böyle bir iddiayı ileri sürebilmektir. Çünkü bir ülkede tekellilik, emperyalist sermaye güdümüyle de olsa, devlet desteğiyle de olsa, özel sektörün kendi iç dinamiğiyle de olsa, hangi yoldan olursa olsun, mutlaka bir sermaye birikimi ve temerküzü temeli üzerine oluşabilir ve gelişebilir. Her ülkede ve her dönemde, sermaye birikimi farklı yollardan gelişebilir, ama tekelliliğin, bu sermaye birikimi sonucu doğması gerçeği değişmez.

Türkiye'de işbirlikçi tekellilik sermaye, her şeyden önce, emperyalist sermayenin güdümünde ve onunla işbirliği halinde, onun tarafından oluşturulup geliştirilmiştir ve bu gelişim sürecinde sermaye birikimi ve temerküzünde burjuva devletin açıktan ve yoğun bir desteği söz konusu olmuştur. Bu nedenle de, Türkiye'de tekelliliğin oluşumu, gelişmiş kapitalist ülkelerdekinden çok daha kısa bir süreç içinde ve tepeden inme bir şekilde gerçekleşmiştir. Ama bu gerçek, yani Türkiye'de tekelliliğin emperyalist sermaye güdümünde ve devlet kapitalizminin desteğiyle oluşumu ve gelişmesi, onun bir sermaye birikimi ve temerküzü sonucu meydana geldiğini inkar etmez; edemez. Ama yazar, nasılsa, sermaye birikimi ve temerküzü olmadan da tekelliliğin doğabileceğini iddia ederek, ekonomi bilimini iyi-kötü bilen herkesi şaşırtmıştır.

Yazarın görüşlerinin, TKP programı ile çeliştiği en önemli noktalardan biri de: Türkiye'deki ekonomik ve siyasi yapıdaki egemen güçlerin ve orta sermaye tabakalarının konumlarının değerlendirilmesidir. TKP programında: «Orta tabakaların, milli burjuvazinin anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist yönü daha da ortaya çıktı», (s. 30) şeklinde bir iddia ileri sürülmektedir. Bu iddiaya göre, Türkiye'de egemen güçler: emperyalizm, feodalizm ve faşizm olarak gösterilmekte, Türkiye'de bulunduğu iddia edilen bir «milli burjuva» sınıfı ile diğer orta tabakaların bu egemen güçlere karşı olan «yön»lerinin daha da açığa çıktığı savunulmaktadır.

H. Erdal ise, TKP programının savunduğu, Türkiye'de bir «milli burjuva» sınıfının varlığından hiç söz etmemekte (ki bu durum, bizde, yazarın Türkiye'de milli burjuvazinin varlığını kabul etmediği intibasını uyandırmıştır), bunun yerine tekellilik dışı kalmış sermaye katmanlarıyla tekellilik sermaye arasındaki ilişki ve bağları şöyle belirtmektedir:

«Bununla birlikte tekellilik olmayan sermayenin, «yan sanayi» kavramına giren bölümü ile tekeller arasında daha güçlü çıkar bağları bulunmaktadır. Bu bağlar, «Yan Sanayii» görece olarak diğer tekellilik dışı birimlere göre tekellilere daha çok bağlamakta, onlarla birlikte davranmaya zorlamaktadır.» (s. 71)

«Türkiye'de tekellilik-holdingci sürecin gelişmesi ile oluşan yeni bazı ilişkiler ve top-

lumsal kesimler egemen burjuvazinin yeni bağlaşıklıklarını meydana getirmiştir...

«a) Daha önce de değindiğim yan sanayi patronları, ekonomik olarak tekellilik-holdingci burjuvaziye bağımlıdır. Bunun sonucu olarak tekellilik-holdingci burjuvazi bu kesimi politik-ideolojik olarak da yönlendirmektedir.

«b) Özellikle imalat sanayi ve dış ticaret burjuvazisinin yarattığı satış örgütleri ağı. Bunlar genellikle ufak ticari kapitalist işletmeler olmalarına rağmen ekonomik olarak büyük tekellilere bağlıdırlar.» (s. 81)

Bu uzun alıntıdan rahatlıkla görüldüğü gibi, yazar, TKP programının ileri sürdüğü iddiaların 180 derece zıddı olan görüşler ortaya koymaktadır. Program, Türkiye'de «orta tabakaların ve milli burjuvazinin» emperyalizme, feodalizme ve faşizme karşı tavır aldıklarını iddia etmekte. TKP programı savunucusu gibi görünen yazar ise, milli burjuvazinin varlığından söz etmediği gibi, tekellilik dışı kalmış bütün sermaye katmanlarının tekellilikle ekonomik, politik, ideolojik bağlarının ve ittifakının bulunduğu; özellikle de «yan sanayi»i oluşturan tekellilik dışı sermayenin diğer orta sermaye tabakalarına oranla, tekellilik sermaye ile «daha güçlü çıkar bağlarına» sahip olduğunu ileri sürmektedir. Bu çok büyük bir tezattır.

Diğer taraftan, Türkiye'de demokratik devrimin hedefleri ve gerçekleştireceği temel «dönüşümler» konusunda da, yazar ile TKP programı arasında büyük bir tezattır. TKP programında: «Bu aşamada bütün ulusal demokratik, anti-emperyalist anti-feodal dönüşümler gerçekleştirilecektir.» (s. 18-19) denerek, demokratik devrimin emperyalizme ve feodalizme karşı mücadele sonucunda gerçekleşeceği, bu «dönüşüm»lerin gerçekleşebilmesi için de, «milli burjuvazi»dahil tüm ulusal ve demokratik güçleri içinde toplayan bir «UDC»nin kurulması gereği savunulmaktadır.

Buna karşılık, H. Erdal ise, Türkiye'de devrim güçlerinin gidermesi gerektiği karşı-devrim güçlerini, «bu nedenle, bugün Türkiye'de anti-tekellilik, anti-holding savaşım hem demokratiktir, hem de anti-emperyalist», (s. 81) şeklindeki sözlerle belirtmektedir. Okuyucu dikkat edecek olursa, TKP programının «UDC» güçleri, yani devrim güçleri içinde gördüğü, ve adına «milli burjuvazi» dediği tekellilik dışı sermaye tabakalarını, yazar, karşı-devrim güçleri arasında değerlendirmektedir. Çünkü, daha önce aktardığımız gibi, yazar, bu tekellilik dışı sermaye katmanlarının, «yan sanayi», pazarlama örgütleri ağı, vb. yollardan tekellilik sermaye ile çıkar bağlarına sahip olduğunu ileri sürmüştür. Dolayısıyla ile, TKP programında tekellilere karşı herhangi bir mücadeleden bahsedilmeyip, demokratik devrimin esas hedefi olarak emperyalizme ve feodalizme karşı mücadeleden söz edilirken;

ve bu mücadeleye «milli burjuvazi» de dahil bütün ulusal güçlerin katılacağı ileri sürülürken; H. Erdal, hem TKP'nin devrim safalarında gösterdiği burjuva güçleri karşı-devrim safalarında değerlendirmekte, hem de emperyalizme ve feodalizme karşı mücadele yerine, tekellilere, holdinglere ve dolayısıyla emperyalizme karşı mücadele önermektedir.

Hiç kuşku yok ki, feodalizme ve emperyalizme karşı mücadelenin sosyal ve siyasi muhtevası, ve hedefleri ile, tekellilik ve emperyalizme karşı mücadelenin sosyal, siyasi muhtevası ve hedefleri birbirinden son derece farklıdır. Bunu daha uzun anlatmaya gerek yok; çünkü bu farkı, siyasetin «S» harfini bilen herkes kolayca görür ve anlar.

Görüldüğü gibi, «BAŞ DÜŞMAN» yazarı, TKP programını baştan sona kadar savunur görüldüğü halde, programla yazısı arasında tam bir tezattır ve karışıklık vardır. Burada belirtilmesi gereken bir nokta daha vardır; o da şudur: gerek programda, gerekse yazıda, faşizme karşı mücadele sorunundan söz edilmemektedir. Ama bir «UDC» çağrısına bakıldığı zaman, faşizme karşı bir mücadeleden ve bir halk cephesi sorunundan söz ettikleri görülmektedir. Bu ne biçim şeydir? Bir taraftan, programda faşizme karşı mücadele sorunu yok, diğer taraftan, faşizme karşı mücadelede yığınlar «UDC»ye çağrılıyor. Acaba, bir siyasi simsarlık yapıldı, devrim güçleri önce faşizme karşı mücadelede güç ve cephe birliğine çağırıp, sonra başka yönlere mi çekilmeye çalışılıyor? Anti-faşist mücadele ve «UDC» yaygaralarından sonra feodalizme karşı mücadele mi önerilmekte?

Kısacası, TKP ve onun savunucusu yazarlar, tam bir kafa karışıklığı yaratmaya, ve bugün içine düştükleri ideolojik ve siyasi çıkmazdan böylece çıkmaya çalışmaktadırlar. Programla söz konusu yazı arasındaki derin çelişkiler, ve bunların kaynaklandığı kuramsızlık ve siyasetçilik, kafalarda tam bir kargaşa yaratmaktadır. Ne demek istediği, açıkça anlatılmamakta, bir takım laf oyunlarıyla manevra yapılmaya çalışılmaktadır. Kuşkusuz, biz yazarın, TKP programındaki fikirleri ve siyaseti benimsemesinin zorunlu olduğunu iddia etmiyoruz; ancak bizim karşı çıktığımız nokta: yazarın TKP programını baştan aşağı eleştirirken, onu savunur ve izler görünmeye çalışmasıdır. Eğer, bir program eleştirisi, ya da bir program değişikliği söz konusu ise, bu böyle gizli ve karışık yollardan değil, açıkça ve dürüstçe gerçekleştirilebilir. Bizce, böylesi siyasi simsarlıklar bir yana bırakılıp, ne demek istediği doğrudan doğruya açıklanmalıdır.

Gelecek sayımızda, yazarın baş çelişki tespitinde izlediği anti-Marksist ve Maoçu düşünce yöntemini ele alacak, sonra da esas konumuza geçeceğiz.

Demokratik Devrimin Türkiye'de Çözümlemesi

Yazımızın bundan önceki bölümlerinde, Türkiye tarımında kapitalizmin nasıl geliştiğini, tekelliliğin ne şekilde hakim olduğunu, ve bu ekonomik düzenin, kırlarda nasıl bir sınıfsal saflaşma yarattığını açıklamıştık. Ve bu nedene dayanarak, Türkiye'de tarım alanındaki bütün sorunlarda olduğu gibi, toprak sorununda da, belirleyici olan mücadelenin, genel olarak bütün köylülüğün feodal hakimiyete karşı mücadelesi değil, fakat köy emekçilerinin tekeli sermaye baskısına karşı mücadelesi olduğunu belirtmiştik.

Dolayısıyla, proletaryanın, demokratik devrimde toprak sorununun çözümlenmesi uğruna mücadelede, tekeli kapitalist hakimiyete karşı küçük ve orta köy üreticileri ile ittifak yapması gerektiğini; ancak, kapitalizme karşı bu mücadelede, köy küçük üreticilerinin, küçük mülkiyeti yeniden yaygınlaştırma ve geliştirme biçimindeki gerici isteklerine karşı koyarak, onları sosyalizm doğrultusunda ilerletebilecek talep ve hedeflerle kendi yanına çekmesi gerektiğini de açıklamıştık. O halde, şehir ve köy proleterleri, bu küçük ve orta üretici katmanlarını, böyle bir politika doğrultusunda kendi yanına çekebilmesi için, toprak sorununun çözümünde nasıl ve hangi istemleri, hedefleri göstermelidir? Bu konudaki görüşlerimizi kısaca açıklamak için, önce, TKP, TİP ve TSİP'in, aynı sorunda hangi talepleri ileri sürdüklerine bakalım.

«TOPRAK DAĞITIMI» VE MİLLİLEŞTİRME.

Önce TKP Programını ele alalım. TKP, artık Türkiye tarımında kapitalizmin egemen olduğu herkes tarafından görülebildiği halde, programının «Köy Emekçileri ve Demokratik Toprak Reformu» ara başlığı altındaki maddelerde şunları der:

«İşçi sınıfının doğal müttefiki topraksız ve az topraklı köylülerin gerçek menfaatini savunan Türkiye Komünist Partisi, toprak ağalığını ortadan kaldıracak demokratik bir toprak reformu yapılmasını zorunlu sayar.

«Büyük toprak sahiplerinin, hazinenin, vakıfların toprakları bedava kamulaştırılır ve bedava, topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılır ve tapuları verilir.» (s. 52).

Görüldüğü gibi, proletarya adına ortaya çıkan TKP, kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu ve tekelliliğe kadar geliştiği bir ülkede, hâlâ, bir «demokratik toprak reformunun» yapılması, «topraksız ve az topraklı köylülere» (yani kır proleter ve yarı-proleterlerine) toprak dağıtılması, yani küçük mülkiyetin yaygınlaştırılması gibi, gerici istemleri ileri sürmektedir. Diğer bir «işçi sınıfı partisi» olan TİP de, aslında ne demek istediğini bu kadar açıkça belirtmiyorsa da, o da programında aynı türden bir hedef göstermektedir:

«Tarımsal Üretim Yeniden Düzenlenecek; Yurt Çapında Bir Toprak ve Buna Bağlı Tarım Reformu Uygulanacaktır.» (TİP Programı, s. 53)

Halbuki, daha önceden Lenin'in bu konudaki görüşüne baktığımızda; küçük mülkiyetin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması

için gerekli olan böylesi tedbirler, proletarya açısından, ancak serfliğe, feodalizme karşı mücadelede geçerli ve ilerici bir nitelik arzederler. Ama bizim oportünistler, sınıf yapıları gereği, emekçi köylülüğün tekelliliğe karşı mücadelesini, kapitalizmin yeni baştan geliştirilmesi gibi gerici yöne çekerek, proletaryanın sosyalizm mücadelesini savsaklamaya çalışmaktadırlar. Bu zihniyet, aslında Rus devriminin Menşeviklerin savunduğu «genel yeniden dağıtım» zihniyetinden başka bir şey değildir.

1905 Rus devrimi sırasında, bu sorun Lenin ve menşevikler arasında en önemli çelişkilere biri olmuştur. O dönemde, Martinov: «küçük köylülük kitlesi için gerçek bir sınıf sloganı bulmak istiyorsak, daha ileri gitmeli ve bir «genel yeniden dağıtım» talebini ileri sürmeliyiz,» derken; bunun karşısında Lenin, «genel yeniden dağıtım»ın iki yönü ve anlamı olduğunu söyleyerek şöyle izah eder:

«Genel yeniden dağıtım talebi, küçük ölçekli köylü üretiminin genelleştirilmesi ve sürdürülmesine ilişkin gerici, ütöpik düşünceleri içerir, ama bunun yanında («köylülüğün» sosyalist devrimin taşıyıcısı olarak hizmet edebileceği ütöpik fikrine ek olarak) devrimci bir insuru, yani bir köylü ayaklanması yoluyla serfliğin bütün kalıntılarının ortadan silinmesi isteğini de içerir.» (Tarım Sorunları, s. 300)

Görüldüğü gibi, «toprak dağıtım» isteği iki amacı içermektedir: Birisi, ilerici olanı, köylülüğün ayaklanarak feodalizmin bütün kalıntılarını ortadan kaldırması; ikincisi ve gerici olanı ise, küçük ölçekli üretimin genelleştirilmesi. Lenin'in bu öğretilerine göre, eğer Türkiye tarımında feodal ilişkiler egemense, «genel yeniden dağıtım» talebiyle genel bir köylü ayaklanması gerçekleşip, bu feodal ilişkileri temizleyecekse, TKP ve TİP'in programlarındaki «Reform» istekleri belli ölçüde haklılık kazanabilir. Fakat Türkiye'de tarım alanında kapitalist üretim ilişkileri egemense, ve esas sınıflararası mücadeleyi bu ilişkiler belirliyorsa, o zaman, TKP ve TİP'in bu talepleri ve hedefleri gericedir, oportünisttir. Buraya kadarki bölümde, Türkiye tarımında kapitalizmin ve tekelliliğin gelişip hakim duruma nasıl geldiğini belirttik için, bunun yeniden açıklamasını yapmamıza gerek yoktur; ve açıktır ki, TKP ve TİP «Toprak Reformu» istemleri ile, kapitalizmin şartlarında, artık proletaryanın desteklenmesi gereken, küçük-burjuvazinin gerici ve ütöpik istemlerini dile getirmektedirler.

Bizce, Türkiye tarımının bugünkü durumunda, proletaryanın, toprak sorununda ileri süreceği talep ve hedeflerin, odak noktasını, MİLLİLEŞTİRME teşkil etmelidir. Millileştirme konusundaki görüşlerimizi açıklamak için, önce TSİP'in programında, bu konuda yer alan maddeleri ele alıp, inceleyelim.

TSİP, Programının bir yerinde şöyle bir maddeye yer vermektedir:

«Büyük fabrikalar, büyük kapitalist çiftlikler, bankalar, sigorta şirketleri, dış ticaret ve büyük ticari işletmeler, büyük ulaştırma vasıta ve tesisleri, büyük mülkler, tabii servetler, planlı halk ekonomisine gerekli olmayıp, tüketime hizmet eden kuruluşlar, diğer

büyük kapitalist işletmeler ve ağa toprakları bütünüyle millileştirilip, demokratik halk iktidarının emrine ve çalışanların yönetim ve denetimine verilecektir.» (s: 17)

«Kırsal ekonomi» bölümünde ise: TSİP şu noktalara yer vermektedir: «Devlet çiftlikleri ve millileştirilen kapitalist çiftlikler, işçilerin yönetim ve denetiminde daha ileri bir teknolojiyle üretimine devam edecektir.» TSİP millileştirilmeye ilgili bu anlayışından hareket ederek, yine bu anlayışla çelişen şu maddeyi de programın aynı bölümüne almıştır:

«İhtiyacı olan köylülere topraksız ve az topraklı köylüler ilk plana alınarak, bedelsiz olarak toprak dağıtılacak ve kollektif tarıma doğru yönlendirilebilmeleri için teşvik ve ikna edilecektir.» (s: 18)

Görüldüğü gibi TSİP bir yandan, «büyük kapitalist işletmeler ve ağa toprakları bütünüyle millileştirilip, demokratik halk iktidarının emrine ve çalışanların yönetim ve denetimine verilecektir» derken, öte yandan da, «İhtiyacı olan köylülere, topraksız ve az topraklı köylüler ilk plana alınarak, bedelsiz olarak toprak dağıtılacak», demektedir. Bu her şeyden önce, anlamsız da olsa, bir çelişkidir. Çünkü TSİP millileştirilmenin ne demek olduğunu anlamamaktadır. Bunun içinde sadece «büyük kapitalist işletmeler ve ağa toprakları»nın millileştirileceğini söylemektedir. Ve ayrıca alıntıda da görüldüğü gibi, «millileştirilen kapitalist çiftlikler, işçilerin yönetim ve denetiminde daha ileri bir teknolojiyle üretimine devam edecektir» dedikten sonra, bir de «toprak dağıtım» vaad etmektedir. TSİP bunun hangisini yapacaktır: millileştirilmiş olan toprakların «halk iktidarının emrine ve çalışanların yönetim ve denetimine» verilerek «daha ileri bir teknolojiyle üretimine devam» etmesini sağlayacaktır, yoksa bu topraklar, «az topraklı ve topraksız köylüler ilk plana alınarak bedelsiz olarak dağıtılacak» mıdır?

TSİP bunların hangisini yapacaktır? Bu ikisinin birbirinden ayrı ayrı şeyler olduğunu söylemeye gerek yoktur. Yani, millileştirilmiş olan bu toprakların «daha ileri bir teknolojiyle üretimine devam edecektir» demek, sosyalleşmeye doğru bir gelişim demektir. «Dağıtılacak» demek ise küçük üretimin yaygınlaştırılması demektir. Kuşkusuz bir işçi sınıfı iktidarı, hem sosyalist üretimi hem de küçük meta üretimini başlangıçta birlikte yönetir ve küçük meta üretiminin sosyalist üretime dönüşmesini sağlar. Fakat; sosyalleştirmeye elverişli olan büyük kapitalistler işletmeleri parçalayarak, «dağıtıma» tâbi tutup, küçük meta üretimini geliştirmez. Bunun tersine bu tip büyük kapitalist çiftlikleri sosyalist üretime doğru geliştirecek şekilde tedbirler alır. Fakat ne hikmetse, TSİP millileştirdiği bu büyük işletmeleri dağıtıma tâbi tutmaktadır. Ve geriye kalanını da, «daha ileri bir teknolojiyle üretimine devam» ettirmeyi düşünmektedir.

Daha önce rakamlarla belirttiğimiz gibi Türkiye tarımında kapitalizm en çok büyük toprakları ellerinde tutan işletme sahiplerinin topraklarında gelişmiştir. Bunun sebebi de, burjuva cumhuriyetinin feodal ve yarı-feodal kalıntılarla birlikte hareket e-

Gereken Toprak Sorunu—3

derek, banka kredilerini, tarım araç ve gereçleri için verilen kredilerin tümünü büyük toprak sahiplerine vererek, tarım kesiminde kapitalizmin esasında büyük işletmeler içinde gelişmesini sağlaması olarak göstermiştik. Ve rakamlarla açıklamıştık. Buna rağmen, TSİP bu işletmelerin millileştirilmesini istemesine, bu toprakların «halk iktidarının emrine ve çalışanların yönetim ve denetimine» verileceğini söylemesine rağmen, ayrıca bu toprakların «dağıtımını» istemesi, Lenin'in daha önce belirttiği gibi, ütopyik ve gerici bir istemdir.

Sadece büyük kapitalist çiftliklerin ve ağa topraklarının millileştirilmesine gelince:

TSİP'in millileştirme anlayışı marksist olmayan bir anlayıştır. Millileştirme sosyalist değil, demokratik bir tedbirdir. Bu bakımdan millileştirme TSİP'in zannettiği gibi sadece ve yalnız «büyük kapitalist işletmeler ve ağa toprakları» üzerinde değil, tüm topraklar üzerinde gerçekleştirilmelidir. Millileştirme, burjuva devrimler döneminde tarımda kapitalizmin en sağlıklı biçimde geliştirilmesi için yapılır. Proletaryanın iktidarı döneminde ise; ikili bir görevi yerine getirmek için yapılır. Birincisi; tarımda yeniden bir kapitalist sınıfın yeşerip, gelişip diğer küçük ve orta mülk sahiplerini yeniden mülksüzleştirmesini, onları topraktan koparmasını önlemek. İkincisi: tarım kesiminde özel mülkiyetin toprakta kaldırılmasından sonra, kooperatifler yoluyla toplumsal üretimin köylülüğe ikna yoluyla kabul ettirilerek, köylülüğü sosyalizme kanalize etmektir. Bunun için tarım kesiminde alınması gereken temel tedbir, sadece «büyük kapitalist işletmeler ve ağa topraklarının» millileştirilmesi değil, toprak üzerinde özel mülkiyet hakkını kaldırarak, tüm toprakların millileştirilmesidir.

Aslında TSİP millileştirmenin ne demek olduğunu anlamadığından, küçük mülk sahiplerinin de topraklarının millileştirilmesinden korkmaktadır. Millileştirme: Toprak üzerindeki satma, satın alma, ipoteye veya icara verme hakkının kaldırılması ve toprağın mülkiyetinin devlete devredilmesidir. Yoksa millileştirme küçük mülk sahiplerinin topraklarına da zorla elkonması gibi bir tedbir içermez. Bu toprakların mülkiyet hakkı devlete geçer; işletme (yani tasarruf) hakkı ise, yine küçük mülk sahibi köylüde kalır. Tarım kesiminde tüm topraklar üzerinde özel mülkiyetin kaldırılarak, millileştirilmesinin yapılması değil de, TSİP'in yaptığı, «büyük kapitalist işletmeler ve ağa toprakları» millileştirilince; bir yandan büyük işletme sahipliği ortadan kaldırılırken, öte yandan millileştirilmemiş olan küçük ve orta mülk sahipliği arasından yeniden bir büyük toprak sahipliğinin doğmasına imkân verilerek, yine küçük mülk sahiplerinin büyük mülk sahipleri tarafından yutulması sağlanacaktır. Böylece tarım kesimindeki sömürünün, ortadan kaldırıldığını veya kaldırılabilirliğini iddia etmek bir hayal olacaktır.

TSİP'in bu millileştirme anlayışı ve «toprak dağıtımını» anlayışına, TKP ve TİP'in «reform», anlayışlarına «genel yeniden dağıtım» anlayışlarına karşı Lenin'den alın-

tı yaparak toprak üzerinde millileştirme ve diğer konudaki görüşlerimizi açıklamaya geçelim.

«Üçüncü ve son öneri şudur: Kent ve kırların proleterleri ve yarı-proleterleri, kendi örgütünüzde toplanın. Hiç bir küçük-mülk sahibine —hatta küçük ya da «çalışan» mülk sahiplerine bile— güvenmeyin, meta üretimi sürdürdüğü sürece, küçük mülkiyetin çekiciliğine kapılmayın. Köylü ayaklanması zafere ne kadar yaklaşırsa, köylü mülk sahibinin proletaryanın aleyhine dönmesi o kadar olanaklı olur. Bu durumda proletaryanın kendi bağımız örgütüne sahip olması ve bizim tam bir sosyalist devrim uğruna çok daha güçlü, çok daha kararlı olarak, ısrarla, yüksek sesle çağrıda bulunmamız gerekir. Sonuna dek köylü hareketinin yanındayız; ama bu hareketin başka bir sınıfın hareketi olduğunu, sosyalist devrimi getiren ya da getirebilecek bir hareket olmadığını akıldan çıkarmamalıyız. Ekonomik bir eylem olarak toprak dağıtımını konusunda ne yapılmalı sorusunu bir kenara bırakmamızın nedeni budur: Burjuva toplumunda bu sorunu ancak büyük ve küçük mülk sahipleri çözümlerlebilirler ve çözümlerleylebileceklerdir. Bizi en çok ilgilendiren şey (köylü ayaklanması kesin olarak zafere ulaştıktan sonra), kır proletaryasının ne yapması gerektiğidir. Biz, başlıca bu sorunla ilgilendik ve ilgileneceğiz. Toprakta eşit tasarruf hakkı ve benzeri şeyler icat etmeyi, küçük burjuvazinin ideologlarına bırakıyoruz.» (Tarım Sorunları s: 380).

TSİP «topraksız ve az topraklı» köylülere yani, proleter ve yarı-proleter köylülere toprak dağıtılmasını düşünürken ve bu sınıfları, Lenin'in deyimiyle, «küçük mülkiyetin çekiciliğine» kapılmaya teşvik ederken, Lenin «kırların proleterleri ve yarı-proleterleri»ne «hiç bir küçük mülk sahibine, hatta küçük ya da çalışan mülk sahiplerine bile güvenmeyin», «küçük mülkiyetin çekiciliğine kapılmayın» tavsiyesinde bulunmaktadır. Bu bakımdan TSİP'in programındaki görüşlerin Lenin'le tam bir çelişki içinde olduğunu belirtelim. Biz, Türkiye tarım proleter ve yarı proleterlerine: TSİP'in oportünist ve gerici düşüncelerini reddederek, Lenin'in öğretisi doğrultusunda hareket etmelerini salık veriyoruz. TKP ve TİP'in «toprak reformu» ve «toprak dağıtımını» düşüncelerini de «küçük burjuva ideologlarına» bırakarak, bu konudaki görüşlerimizi açıklamaya geçelim.

Bu konunun açıklanmasına iki açıdan yaklaşmak gerekir. Birincisi siyasi, ikincisi ekonomik. Türkiye: İşbirlikçi tekelciliğin egemen olduğu, ekonomik alt yapıyı denetlediği, aynı zamanda siyasi üst yapıda da hakim olduğu ve bu siyasi iktidarın bazen (12 Mart'ta olduğu gibi) açık faşizmle, bazan (MC'ler döneminde olduğu gibi) örtülü parlamenter faşizmle ve bazan da (Mevcut yönetimde olduğu gibi) siyasi gericilikle sürdürdüğü bir ülkedir. Bu bakımdan siyasi alanda verilecek mücadelenin temeli; faşizme ve siyasi gericiliğe karşı demokrasi uğruna mücadeleye dayanmaktadır. Yani birinci planda demokratik hak ve özgürlüklerin elde edilmesi için verilecek mücadelenin temeline dayanmaktadır. Türkiye'

de faşizm bir devlet sorunu olduğu için, faşizme karşı mücadele hangi burjuva iktidarı kurulursa kurulsun, gündemdedir ve birinci plandadır. Bunun için devrimin temelini anti-faşist ve anti-kapitalist mücadele üzerine oturtmak birinci ve zorunlu amaçtır. Bu nedenlerden dolayı siyasi alandaki mücadelenin temeli: Demokrasi uğruna ve tüm demokratik güçlerle birlikte yürütülen mücadele ile atılacak ve bu temel üzerinde başarıya ulaşacaktır.

Siyasi alanda böylesi bir mücadele yürütülmesi gerekirken, ekonomik alanda da, birinci planda tekeli kapitalist düzeni yıkmayı amaçlayan, yani faşizmin maddi temelini ortadan kaldırmayı amaçlayan bir mücadele yürütülmesi, mevcut ekonomik ve siyasal yapının gerektirdiği bir zorunluluktur. Genelde olduğu gibi tarım alanında da, mücadelenin ana hedefi; siyasi alanda faşizm ve ekonomik alanda da tekelciliğe karşı yürütülmesi gereken bir mücadeledir. Ekonomik ve siyasi olarak meseleye bu açıdan baktığımız zaman, tarım kesiminde doğacak ittifaklar; proletarya ile müttefiklerinin gerçekleştirilmesi gereken ekonomik, siyasi talep ve tedbirler kolayca ortaya çıkacaktır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, tarım kesiminde oluşmuş olan tekeli kapitalist sömürü düzenine karşı, tekelcilikten kurtulmak üzere mücadele eden güçler: Tarım proleter ve yarı-proleterleri, köy küçük üreticileri, ve bir de en azından tarafsız duruma getirilecek olan orta köylülüktür.

Bunların talep ve amaçlarına daha önce değinmiştik. Bir daha tekrar edecek olursak; küçük mülk sahibi üreticiler ve orta köylülük genellikle özel mülkiyet tutkusundan vazgeçmemelerine rağmen, tekelciliğin ekonomik baskısı ve onun faşist ve siyasi gerici yönetimlerinin siyasal alandaki baskı ve terörü, bu katmanları tekelciliğe karşı bir mücadele içerisine sokmuştur. Fakat, genellikle bu unsurların tekelciliğe karşı mücadelesindeki amaç; ellerindeki toprak parçalarını tekelcilik lehine kaybetmemeleri ve tekelciliğe karşı bu mülklerini savunmaktır. Tarım proleter ve yarı-proleterlerinin ise; hedeflerinin ne olması gerektiğini daha önce Lenin'den aldığımız bir alıntıyla belirtmiştik. Yani bu katmanların özel mülkiyetçilik hevesine kapılmamaları, ve mülk sahiplerine güvenmemeleri; sanayi proletaryasına güvenerek onunla birlikte örgütlenmeleri ve tüm mülk sahiplerine ve özel mülkiyet tutkusuna karşı sanayi proletaryasıyla birlikte hareket etmeleriydi.

Mesele böyle konduktan sonra geriye, mücadeleye kazanılması gereken küçük mülk sahibi üreticilerle, en azından tarafsızlaştırılması gereken orta köylülüğün istemleri karşısında, proletaryanın bu istemlerin hangisini nasıl destekleyeceği sorununun açıklanması kalmaktadır. Bu konuda bu sınıf ve katmanların mücadeleye kazanılması ve toplumsal gelişimin daha ileri ne kadar götürülmesi için yapılması gereken iki şey vardır: Birincisi :bu katmanların tekelciliğin baskısı altından kurtarılması. İkincisi: bu katmanlar içerisinde ye-

Sömürge ve Ezilen

Geçen sayıdaki bölümde, Portekiz sömürgeleriyle, Kürdistan'ın tarihsel ve sosyal durumunu karşılaştırarak, emperyalizm altında sömürge ulusların kendi kaderlerini tayin etme haklarının, yani bu ulusların bağımsızlık mücadelelerinin hangi yollardan gerçekleştirebileceğini ve sömürge ulusların yeni-sömürgecilik konumuna veya ilhaka nasıl dönüşebileceğini, açıklamaya çalıştık.

Konuyu toparlayarak sonuçlandırmak için, yazımızın daha önce bırakmış olduğumuz yerine yeniden dönelim, yani Kürdistan'la Portekiz sömürgelerini karşılaştırdığımız yerden bir önceki konuya dönelim ve devam edelim.

Okuyucu hatırlayacaktır; söz konusu yerde sömürgelerin, emperyalizm tarafından yeni-sömürgecilğe ve ilhaka dönüştürülebileceğini, fakat emperyalist olmayan ve emperyalizme yarı-bağımlı durumda olan sömürge sahibi devletlerin ise, kendi sömürgelerini yeni-sömürgecilğe ve ilhaka dönüştüremeyeceklerini; bunun için de bu ülkelerde salt ulusal kurtuluş savaşlarının birinci planda mücadeleler haline geleceğini belirtmiştik. Yine, Portekiz sömürgeleriyle Türkiye Kürdistan'ını, Portekiz ve Türkiye'yi ekonomik, sosyal ve tarihsel olarak karşılaştırdığımızda görmüştük ki; Türkiye emperyalizme yarı-bağımlı bir devlet olduğu halde, Kürtlerin egemen sınıflarıyla birlikte, hem bir devlet içinde, hem de emperyalizmle işbirliği içinde hareket ettikleri için, Kürdistan'ın ekonomik ve siyasi bakımdan tam bir ilhaki gerçekleşmiştir. Portekiz'de ise, Portekiz sömürgelerinin egemen güçleriyle, Portekiz'in sömürgeci güçleri bir devlet içinde işbirliğini gerçekleştiremedikleri gibi, Portekiz sömürgelerinin egemen güçleri emperyalizmle de doğrudan bir işbirliği gerçekleştiremedikleri için, Portekiz sömürgelerinde ne bir yeni-sömürgecilik, nede bir ilhak durumu gerçekleşmemiştir.

Bu açıklamalardan sonra, daha önce tespit ettiğimiz, şu üç noktaya, yani: 1) sömürgelerin emperyalizm tarafından yeni-sömürge durumuna dönüştürülebilmesi; 2) yine emperyalizm tarafından sömürgelerin ilhaklara dönüştürülebilmesi; ve 3) kendisinin de emperyalizme yarı-bağımlı durumda olduğu ülkelerde klasik sömürgelerin ne yeni-sömürgecilğe dönüştürme ve ne de ilhaklara dönüştürülme olanaklarının olmayacağı, tespitlerine şu noktayı da eklememiz gerekir. Emperyalizme yarı-bağımlı durumda olan ve sömürgeleri olan ülkeler, emperyalizmle bağımlılık ilişkilerine sömürgelerinin egemen sınıfları da katmadıkları müddetçe, bu ülkeler, sömürgelerini, ne yeni-sömürgecilğe ve ne de ilhaka dönüştüremezler.

Klasik sömürgelerin, yeni-sömürgecilğe veya ilhaka dönüşmesi her halükarda, ancak ve yalnız emperyalizm tarafından sağlanabilir. Bir sömürgecinin yeni-sömürgecilğe veya ilhaka dönüşmesi için o, ülkenin ya daha önceden emperyalizmin doğrudan doğruya sömürgeci durumunda olması gerekir, veyahutta emperyalist olmayan, ve emperyalizme yarı-bağımlı bir ülkenin sömürgeci ise

o sömürge ülkenin, egemen sınıflarının, sömürgeci ülkenin egemen sınıflarıyla birlikte dolaylı olarak emperyalizmle işbirliğine girmesi gerekir.

Bu durumda, klasik sömürgelerde ayrı, yeni-sömürgelerde ve ilhaklarda ise ayrı nitelikte devrim durumları doğmaktadır:

1) Klasik sömürgelerdeki devrimlerde, önce ulusal bağımsızlık mücadelesinin doğması ve ancak daha sonra, sınıfsal ayrışmanın ve mücadelenin başlaması söz konusudur.

2) Gerek yeni-sömürgelerde olsun, gerekse ilhaklarda olsun, Cabral'ın da belirttiği gibi, emperyalizme, yerli işbirlikçi burjuvaziye ve onların iktidarına karşı yürütülen ve zafere ulaşmasıyla kesintisiz olarak sosyalizme geçecek olan, devrim mücadeleleri gündemdedir. Yani, klasik sömürgelerde salt ulusal bağımsızlık sorunu birinci plandayken, ve iki evreli süreç içinde sosyalizme geçiş söz konusuyken; yeni-sömürgecilik ve ilhaklarda tek evreli devrim, yani sınıfsal mücadelenin de ulusal mücadeleyle birlikte yürütüldüğü kesintisiz olarak sosyalizme geçildiği devrim birinci plandadır.

Bunun için devrim ittifakları da her iki durumda birbirinden farklı nitelikler arzeder. Klasik sömürgelerde, tüm ulusal güçlerin (ulusun tümünün) ittifakı söz konusuyken; yeni sömürgelerde ve ilhaklar da ise ulusal değil, ezilen ve emekçi sınıfların yapacağı bir ittifak söz konusudur. Yani sınıfsal bir ittifak söz konusudur. Klasik sömürgelerde ulusal bağımsızlık savaşlarının süreci içinde de, sömürgeci ülkenin, sömürge ulus içinde bir takım ajanlar bulması ve bu ajanlarını iktisadi, siyasi yönden desteklemesi, el altından onları beslemesi; böylece ulusal savaş içinde sınıfsal saflaşmanın ortaya çıkmaya başlaması; ve bağımsızlığın hemen akabinde bu işbirlikçilerle emekçi halk arasında bir çatışmanın doğması mümkündür. Örneğin, Angola'da olduğu gibi. Ne ki; bu sınıfsal saflaşma, ancak ulusal kurtuluş savaşının başarıya ulaştığı veya ulaşmakta olduğu bir dönemde birinci plana çıkabilir. Angola'da olduğu gibi, başka ülkelerde de doğacak bu durumda bile, bu işbirlikçiler görünürde de olsa ulusal kurtuluş için mücadele ettiklerini ve bunun için örgütlendiklerini mutlak bir şekilde kitlelere yaymak ve onları buna inandırmak için, bir çaba harcamak zorundadır. Yani her halükarda, bu tip ülkelerde doğmuş olan işbirlikçiler bile, ulusal kurtuluş için mücadele ettiklerini kitlelere inandırmaya çalışırlar. Çünkü klasik sömürgelerde ulusal kurtuluştan bahsetmek sizin ve o uğurda mücadele etmeksizin; göstermelikte olsa ulusal kurtuluş için örgütlenmeyi, kitlelerin arasına yaymaksızın, çevrelerine hiç bir güç toplayamazlar. Klasik sömürgeler, yeni-sömürgelere veya ilhaklara dönüştürülmeksizin, bu ülkelerde ulusal kurtuluş mücadelelerini önlemenin veya ertelemenin olanakları yoktur. Bunun için, klasik sömürgelerdeki devrimin iki ayrı evresi mutlaka yaşanması gereken bir zorunluluktur.

Klasik sömürgelerin bu yapısından dolayıdır ki, ulusal bağımsızlık mücadelesi verecek güçlerin örgütlenmeleri de ezen ulusun proleteriyasının örgütlenmesinden ayrı bir temelde ve ayrı bir örgütlenme şeklinde yapılacaktır. Çünkü, her iki ülkenin (yani, sömürge ve sömürgeci ülke) ekonomik ve sosyal durumları birbirinden çok farklıdır ve birbirinden farklı siyasi hedeflere yönelik mücadeleleri içerir. Bu farklılık birlikte örgütlenmenin ve birlikte mücadele etmenin olanaklarını kaldırarak; ancak, ayrı ayrı doğmuş olan ve ayrı siyasi hedefler için mücadele eden bu örgütlenmelerin dostça ilişkiler içerisinde bir dayanışma oluşturabilmeleri mümkün olabilir. Yani klasik sömürgelerin hem ayrı örgütlenmeleri, hem de ezen ulusun proleteriyasının verdiği mücadeleden, farklı ve ayrı bir mücadeleyi, farklı ve ayrı tarihi koşullarda vermesi zorunluluğu vardır. Çünkü, sömürge bir ülkeyle sömürgeci bir ülke, ekonomik ve sosyal bakımdan aynı koşullara sahip olmadıkları gibi, sosyal hareketlerin doğuşu ve gelişimi bakımından da aynı tarihi koşullara sahip değildir. Sömürge bir ülkede halkın ağır baskılara dayanamayarak çeşitli isyanlara girişmeleri ve kurtuluş uğruna bütün güçleriyle harekete geçmeleri mümkün olduğu bir tarihi dönemde, sömürgeci ulusun proleteriyasının aynı tarihi dönemde kendi sınıfsal iktidarı uğruna harekete geçmesinin olanakları olmayabilir. Bu bakımdan klasik sömürgelerle ezen ulus proleteriyasının bir örgüt çatısı altında örgütlenmeleri olanaksızdır.

Ancak, henüz ulusal bağımsızlık mücadelesini başlatmamış olan bir sömürge halkından önce, sömürgeci ulusun proleteriyası kendi burjuvazisini devirmek üzere mücadeleye başlamış ve onu devirebilmişse, ezen ulus proleteriyasının ve onun partisinin (Rusya'da olduğu gibi) sömürge ulus halkına öncülük etmesi mümkün olan bir şeydir. Bu konuyu da özetleyecek olursak;

1) Sömürgeci ülkenin proleteriyası kendi burjuvazisini giderip, sömürge ülkenin halkını kendi kaderini tayin etme hakkına doğrudan kavuşturamamışsa; sömürge ülkenin bir ulusal kurtuluş mücadelesini birinci planda vermesi zorunludur.

2) Bir sömürge ülke emperyalizm tarafından, yeni-sömürgecilik veya ilhak durumuna getirilememişse, o sömürgecinin yine birinci planda mutlaka ulusal bağımsızlık savaşını vermesi gerekir.

3) Bir sömürge emperyalizm tarafından yeni-sömürgecilik veya tam bir ilhak durumuna dönüştürülmüşse, bu ülkede emekçi halkın kendi kaderini tayin etme ve sosyalizm uğruna mücadele etmesi söz konusudur. Yani, sınıfsal mücadeleyle birlikte ulusal mücadeleyi de yürütmek zorundadır.

Örgütlenme konusunda:

1) Klasik sömürgelerde, ya koşullar el veriyorsa (Rusya'da olduğu gibi) ezen ulusun proleteriyasının sömürgelerdeki örgütlenmeye bizzat öncülük etmesi ve oralardaki örgütlenmenin bizzat ezen ulus proleter-

Ulus Sorunları-4

yası tarafından yapılması; ve yahuatta sömürge halkının kendi bağımsızlık mücadelesinde kendi bağımsız örgütünü oluşturması.

2) İlhaklarda, ilhak edilen ulus ile, ezen ulus, ekonomik, toplumsal, siyasi yapı ve proleteryanın oluşması bakımından, birbirine benzer bir durum arzettiği için, ezen ulus proleteryasıyla, ezilen ulus proleteryanının aynı örgüt çatısı altında toparlanmaları.

3) Yeni sömürgecilik koşullarında (yani bağımlılık) doğal olarak, emperyalist ülke ile bağımlı veya yarı-bağımlı ülkenin proleteryanının ayrı ayrı örgütlenmeleri ortaya çıkar. Çünkü, yeni-sömürgeye sahip olan ülke: bir emperyalist ülkedir, ve orada bağımlı ülkedekinden ayrı bir ekonomik, sosyal ve siyasi koşullar mevcuttur; ve bu ülkelerde de sosyal patlamaların tarihsel süreçleri birbirinden farklı olur. Bunun içinde ayrı örgütlenmeleri bir zorunluluk haline gelir.

Yapmış olduğumuz bu tespitten sonra, «Kurtuluş» yazarına birkaç soru daha sorarak, başka bir konuya geçelim: Kürdistan'ı bir sömürge olarak kabul ettiğiniz halde, ve Kürdistan'da sömürgecilğe karşı mücadelenin birinci planda geldiğini iddia ettiğiniz halde, birlikte örgütlenmeyi ve mücadele etmeyi neden öneriyorsunuz? Lenin'inde belirttiği gibi, sömürgelerin proleteryası ya yoktur yada yok denecek kadar azdır. Ve henüz kendi sınıfsal mücadelelerini örgütleyecek ve birinci planda bu mücadeleyi yürütecek durumda değildir.

Bu durumda, siz kendinizi proleteryanın savaşçıları olarak kabul ettiğinize göre, kiminle birlikte hangi mücadelede örgütleneceksiniz? Yoksa, Rusya'da olduğu gibi, Kürdistan'daki genel ulusal örgütlenme ve mücadeleye öncülük ederek, onları da mı yönetmeyi düşünüyorsunuz.

SÖMÜRGEÇİ DEVLET VE SÖMÜRGELEİN BU DEVLETLE İLİŞKİLERİ

E. Birliği'nin, sömürgelerin, sömürgeci devlet yapısı içinde ve hükümetinde sorumluluk ve görev alamayacaklarını, sömürgeci ulusla sömürge ulusun kağıt üzerinde de olsa, seçme ve seçilme dahil devlet yönetiminde eşit haklara sahip olamayacaklarını, her iki ulusun arasında mutlaka bir statükonun olabileceğini belirtmiş olmasına; «Kurtuluş» yazarı, hem kızmış, hemde konuyu tartışmaktan kaçınarak şöyle demiştir:

«Yukardaki satırlar, E. Birliği'nin ulusal sorundaki politikasının en özlü ifadesidir. Ve bu satırlar, başka bir anlama da gelmez. Devlet iktidarının başında burjuvazi bulunuyorsa, o devlet bir burjuva devleti olur. Proletarya, devlet iktidarının başındaysa, o devlet bir proletarya diktatörlüğü olur. Oysa bizim tartıştığımız meselede bu tür bir devlet anlayışının yeri yoktur. Tartışılan konu, ulusal sorundur. Ulusal devlet kurma sorunu-

dur. Devletin sınıf karakteri, sınıf devleti sorunu değil. Bu ikisi, çok ayrı şeylerdir. Bunları bir ve aynı anlamda kullanan kişi, ulusal sorundan hiç bir şey anlamamıştır. Görülüyorki E. Birliği, esasen bir ulusal sorunun varlığına karşı çıkıyor, ve UKTH ilkesini lafta savunuyor. Şayet böyle ise, durum değişir, çünkü biz E. Birliği ile aramızdaki ayrılığı, giderilebilir bir görüş ayrılığı olarak görüyorduk, uzlaşmaz bir ilke ayrılığı olarak değil. Ancak bu durumda, ilke ayrılığıyla karşı karşıyayız. Yazarın söylediklerinde, bilimin, düşüncenin zerresi yoktur.» («Kurtuluş» No. 23, s: 53-54)

Yazarın, tartışılması gereken, esas meseleden nasıl kaçındığı çok açık. Çünkü E. Birliği, Türkiye'deki devletin sınıfsal yapısını tartışmıyor. E. Birliği, sömürge ulusların hiç bir kesiminin sömürgeci devletin yönetim ve denetiminde yer alamayacağını; hiç bir sömürge ulusun tüm katmanlarının sömürgeci ulusun halkı ile seçme, seçilme konusunda eşit hakka sahip olamayacağını aynı şartlarda ve aynı ücret statüsü içinde iki ulus proleteryanının çalışmayacağını; aynı anayasal haklardan yararlanamayacağını; sömürge ulus insanların yetkili devlet memurluğu yapamayacağını; Polis şefi, Subay, General, Bakan, Başbakan vs. gibi yönetici makamlara gelemeyeceğini, belirtmiştir. Fakat yazar bunları tartışmaktan kaçarak, meseleyi devletin hangi sınıfın elinde olduğuna indirgemiş ve bizim düşüncelerimizde «bilimin zerresi» olmadığını söylemiştir. Biraz sonra, Gine, Mozambik ve Güney Afrika'daki sömürge halkın, sömürgeci devletle nasıl ilişkiler içinde olduğunu açıklayarak, kimin düşüncesinde, «bilimin zerresi» olmadığını ispatlayacağız.

Yalnız, bu karşılaştırmaya geçmeden önce, «Kurtuluş Sosyalist Dergi»nin yazarının, Emeğin Birliği'nin UKTH'nin ilkesini inkâr ettiğini söylemesinin ve bunun için de, aramızdaki görüş ayrılığının bu ilke üzerinde olduğu düşüncesinin mesnetsiz bir düşünce olduğunu belirtmemiz gerekir. E. Birliği, bütün ezilen ulusların olduğu gibi, Kürt ulusunun da kendi kaderini tayin etme hakkına saygılı olduğunu, ve yalnız saygılı olmakla kalmadığını bu hakkı bizzat savunduğunu, ve sonuna kadar savunacağını defalarca belirtmiştir. Ve yalnız «Kurtuluş» değil, hangi düşüncenin sahibi olursa olsun, Kürt halkının kendi kaderini tayin etme hakkının propaganda ve ajitasyonunu ne kadar yaparsa bunun için ne kadar mücadele ederse, E. Birliği bu konuda o kadar, görüş sahibinin yanındadır. Ve bu konudaki, ajitasyon ve propagandaya en az o görüş sahibi kadar katkıda bulunmaya çalışır. Bu bakımdan yazarın belirtmiş olduğu ilke ayrılığı, kendi subjektif düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Aramızdaki esas ayrılık bu değil; aramızdaki esas ayrılık: Kürdistan'ın somut durumuna hiç bir öznel isteğe ve dar hesaplara kapılmadan doğru bir tahlil getirmektir. Bu esas sorunun üzerinde, E. Birliği kabul ediyor ve savunuyorki, kısaca sizin de belirttiğiniz:

«Her yeni baskı ve zulüm dalgasında iki ulusun hakim sınıfları tam bir anlaşma içinde emekçi sınıflar üzerindeki baskı ve sömürde nasıl işbirliği yapıyorlarsa», durumunu dünyanın hiç bir sömürgesinde görmenin olağanlığı yoktur. Devlet her zaman için egemen sınıfların, bir baskı aracı olduğu için; ve Kürt, Türk hakim sınıfları bu devlete sahip oldukları için, biz bu devletin her iki ulusun proleteryanını ve diğer emekçilerini değil, fakat her iki ulusun da egemen sınıflarını temsil ettiğini ve böyle bir durumun dünyanın hiç bir sömürgesinde görülmeyeceğini iddia ediyoruz. Biz iddia ediyoruzki; hem sömürgeci ve hem de sömürge ulusların «hakim sınıfları tam bir anlaşma içinde, emekçi sınıflar üzerindeki baskı ve sömürde» pay almaları ve uyum içinde bir devlet, hükümet yönetiminde bulunmaları durumu: sömürgeciliğin tam anlamıyla doğmasına yol açan Rönensans'tan bu yana: Amerika'nın ve bazı Afrika ülkelerinin keşfinden ve buralardaki insanların sömürgeleştirilmesinden bu yana, günümüzde hâlâ varlığını sürdüren klasik sömürgecilik de dahil, hiç bir yerde görülmemiştir, ve gösteremezsiniz. Bunları tartışmaktan amacımız; devletlerin sınıfsal yapılarını açıklamak değil, sömürgelerin mutlaka ayrı bir statükoya tâbi olduğunu izah ederek, Kürdistan'ın *bu günkü* somut durumunu açığa kavuşturmaktır. Sorunun bu olduğunu aslında herkes bilmektedir; yazarın kendisi de bilmektedir. Fakat, bilerek demogoji yapıp, esas tartışılan konuyu okuyucunun gözünden saklamaya çalışmaktadır. Şimdi biz bu sorunu, sömürge bir ülkenin halkı ile sömürgeci devlet arasındaki ilişki sorununu, en ilkel insanların bile anlayacağı kadar açık bir şekilde izah etmeye çalışacağız ki; belki o zaman ne demek istediğimizi sayın yazara anlatabiliriz.

emeğin birliği yayınları

SOSYAL DEMOKRASİ ve TÜRKİYE İŞÇİ SINIFININ YENİ BİR YOL AYRIMI

ÇIKTI

10 Lira.

İsteme Adresi: P. K. 192

Beyazıt - İSTANBUL

İran Devrimi üzerine-2

İran'da gelişen halk ayaklanmalarının ve İran devrimci hareketinin geçmişteki ve bugünkü durumu ve geleceği konusunda, okurlara bir bilgi verebilmesi için hazırladığımız bu yazı dizisinin başında, «Halk Fedaileri» tarafından, yayınlanmış olan «İran: Şah'ın Baskı Diktatörlüğü» adlı tanıtıcı yazının birinci bölümünü yayınlamıştık. Bu sayımızda da aynı yazının ikinci ve son bölümüne yer vereceğiz.

İRAN: ŞAH'ın BASKI DİKTATÖRLÜĞÜ

5— SAVAK: Şah'ın Terör Aracı

Hiç bir halk desteği olmayan her diktatörlüğün, her zaman yaslandığı: etkili ve acımasız bir gizli polis gücü olmuştur. Şah'ın rejimi de bu genelden ayrı değildir. Hiç kuşkusuz Şah, sürmekte olan varlığını ve kalıcılığını: gizli polis servisi olan ve Farsça'daki başharfleriyle «SAVAK» olarak tanınan, «Devlet İstihbarat ve Güvenlik Örgütü» ne borçludur. Şah rejimi, 1953 askeri darbesinden sonra etkin bir gizli güvenlik örgütünün kurulmasına olağanüstü öncülük verdi. CIA'dan ve İsrail güvenlik örgütü MOSSAD'dan gelen uzmanlar güvenlik örgütlerini yeniden örgütlemek için kolları sıvadılar. Çabalarının sonucu SAVAK 1957'de yaratıldı.

General Bahtiyar SAVAK'ın başına atanmıştı. Kendisi, darbeden sonraki direniş hareketlerini korkunç bir biçimde bastırması ile tanınan, vahşi kişilikte bir adamdı. Sonraları, SAVAK'ın başı olarak Bahtiyar'ın kişisel gücü, onu Şah'la çelişkiye itti. Şah bu yüzden Bahtiyar'a işten el çekirdi, ve sonradan kendi yakın ve sadık dostu olan şimdiki SAVAK başkanı General Nassiri'ye görevi devredecek, bir başka General'e, Pakravan'a bu görevi verdi. Şah'ın saray muhafızlarının kumandanlığını yaptığı dönemde, 16 Ağustos 1953'teki Mussadık'a karşı girişilen başarısız darbenin sorumlusu olan Nassiri, SAVAK içinde vahşiyane işkence metotlarının kullanılmasını isteyen gaddar ve insafsız bir yaratık olarak tanınır.

Kurulduğu zaman SAVAK, sınırlı kapasiteleri olan ve nispeten küçük örgüttü. Geçen yirmi yılda, büyük bir terör makinesi olma yolunda gelişti. CIA ve MOSSAD tarafından en ileri işkence araçları ile donatıldı, elemanlarına en ileri baskı yöntemleri öğretildi.

SAVAK'ın acımasızlığının abartılması güç bir iştir, ama büyüklüğü ve etkileri konusundaki bazı abartmaların kendi imalatı olduğu bellidir. Çünkü, SAVAK tipindeki örgütlerin elindeki psikolojik silahlardan biri de: kendi gücü hakkında uydurma hikayeler düzerek, halk içinde korku ve güvensizliğin yayılmasını sağlamaktır. İran'ı ziyaret eden birçok yabancıların da dikkatini çekmiş olduğu gibi, İranlılar kendi evlerinin mahremiyeti içinde ve aile çevresinde bile Şah'ın sözünü ettikleri zaman seslerini yavaşlatmaktadırlar. SAVAK'tan söz edildiğinde bu kaygı daha da fazlalaşmakta, ve kullanılan terimler bile yumuşamaktadır. Bu sanki bir «Büyük kardeş» onları izliyor ve dinliyormuşçasına olmaktadır. Yine de SAVAK'ın emrinde büyük güçler vardır. Bütçesinin kapsamı gizli tutulduğu halde çok büyük olduğuna kuşku yoktur.

Sayısal gücü ve kaynaklarının büyüklüğüne ek olarak, SAVAK'ın güçleri hemen hemen sınırsızdır. Yasal olarak gücü ve çalışmaları konusunda kısıtlamalar olmakla birlikte, İran'da olanları anlayabilmek için yasalara bakmak çözüm yolu değildir. Pratikte SAVAK, kendine özgü kuralları koyar ve dilediğini yapar. Çalışmaları ve yöntemleri hiç soruşturmaya uğramaz. İstediklerini tutuklar, istediği kadar tutar, istediği hareketi tutukluya yapar, onları yargılar, evleri arar ve dilediğinde insanları tehdit eder veya öldürür. Açıkçası son yıllarda SAVAK, Uluslararası Adalet Komisyonu'nun da belirttiği gibi: «Dev-

let içinde Devlet» olmuştur. SAVAK'ın marifetleri İran'la sınırlı olmayıp, yurt dışına da taşar. Yurtdışı çalışmaları arasında, Basra Körfezi bölgesi ve Ortadoğu'ya yönelik CIA ve MOSSAD'la birlikte yürüttüğü istihbarat ve yurt dışındaki İran'lı göçmen ve öğrencileri göz hapsinde tutmak vardır.

SAVAK'ın yurtdışındaki çalışmalarının çoğu o ülkelerin hükümet otoritelerinin tam bilgisi ve işbirliği ile yürütülmektedir. SAVAK'la ilgili belgelerden biri olan bir mektupta, «dost» bir ülkenin gizli servisinden alınan, bir muhalif öğrenci hakkındaki bilgilere değinilmektedir. Bu yabancı gizli istihbarat örgütlerinin SAVAK'la birlikte çalıştığı anlamına gelir.

6— 100.000 Politik Mahkûm

İran, dünyada politik tutukluların sayısı ve tutuklulara karşı muamele bakımından dünyanın en aşağılık rekorlarından birini elde tutmaktadır. İran'ın 34 milyonluk nüfusu göz önüne getirildiğinde sayılarının 25.000'le, 100.000 arasında değiştiği varsayılan politik tutukluların oranı, büyük bir rakam oluşturmaktadır. Bundan da öte, bu büyük rakam sürekli olarak artmaktadır. «Şah rejimi okullardan çabuk ceza evleri inşa ediyor», sözü İran'da sık sık söylenir.

İran'da insanların zindanlara atılabileceği geniş bir politik «suçlar» demeti vardır. Politik suçlar, yasaklanmış politik örgütlerin (yani Şah'ın tek partisi dışındaki tüm örgütler) üyesi olabiller! Veya kabaca o tür bir örgütle veya onların üyeleri ile ilişkili olabillerler. Militan işçiler veya yurt dışında olupta politikayla uğraşan öğrenciler olabilirler; rejimi eleştiren entellektüeller veya öğretim üyeleri veya dini Şah rejiminin propaganda aracı olarak kullanmayı reddeden din adamları olabilir. Tek suçları bu barbar rejimi benimsemiş olmaktır. Tüm bunlara ek olarak, her yıl binlerce insan sudan nedenlerle bir yıla kadar tutuklanır veya göz altında tutulur. Örneğin rejimin düzenlediği çok sayıdaki kutlamalar veya bayramlar sırasında, birçok insan yakalanır ve «sorun yaratmasınlar» gerekçesiyle içeri atılır!

Tüm politik suçlar veya resmi adıyla «devlete karşı girişilmiş suçlar», yargılananlar genellikle sivil oldukları halde, sürekli çalışan askeri mahkemelerin dosyalarına giderler. SAVAK, sanığın yakalanmasından, ilksorgusundan ve yargıcın karşısına çıkması için hazırlanmasından sorumludur. SAVAK böylece kısıtlamaları hiçe sayarak, istediğini tutuklar ve istediği mahkemeye gönderir. Uluslararası Af Örgütü'nün yayınladığı bir rapor şöyle demektedir.

«SAVAK tüm soruşturmayı yürütür ve savcının önüne konulacak dosyayı hazırlar. Soruşturma süresince SAVAK'ın denetiminde olduğundan sanık, dava dosyası tatmin edici bir biçimde doldurulmadan yargılanmaz. Bu işlem mahkeme öncesinde, sanığın aylar boyu, başarılı kanıtlar bulunmasını bekleyerek, cezaevinde yatmasıyla sonuçlanır. İddia edildiğine göre, eğer kanıt bulunmazsa, SAVAK işkence sonucu itiraf elde etme yöntemine başvurur. Tanıkların incelenmesi, sanığın soruşturması, çeşitli varsayımların araştırılması ve kanıt olarak gaspı, yasalarda yeri olmaksızın, mahkeme denetiminden geçmeksizin hemen hemen bağımsız olarak yürütülür. SAVAK'ın bu araştırmaları için, hiç bir zaman sınırı olmayıp, sanığın mahkeme talebinde bulunma hakkı yoktur. Sanık aylar boyu kimseyle görüşemez.»

Mahkeme, jürisi olmayan dört askeri yargıç önünde olur. Sanığın avukatı (!) bizzat mahkeme tarafından seçilen ve sanığı savunmaya ne niyeti ne de yeteneği olan emekli subaylardan seçilir. Eğer doğru dürüst bir savunma yaparlarsa o zaman kendileri de suçlanırlar. Uluslararası Af Örgütü raporu bu konuda bir örnek vermektedir:

«1964'te 4 savunma avukatı SAVAK tarafından tutuklanmış ve bir yıl mahkemeye çıkarılmalarını beklemişlerdi. Belli ki, bu emekli subaylar, müvekkilleri açısından çok namuslu davranarak, kendileri bizzat şüpheli durumuna düşmüşlerdi. Hele bunlardan birinin sanık olan müşterisinden para almış olması aleyhinde kanıt olarak gösterilmişti. Ve tümü de mahkum edilmişti.»

Politik tutuklamaların iki temel hareket noktası vardır: birincisi, rejimin kendi varlığı için tehlikeyi gördüğü kişilerin ortadan kaldırılmasıdır. İkincisi ise, onları tehlike halinden çıkaracak, fiziksel veya ruhsal olarak tahrip etme yöntemleridir. Bu yüzden İran rejimi onları manevi ve maddi olarak çökertmek için elinden geleni yapmaktadır. Cezaevleri en sağlıklı tutukluların bile sağlıklarından gözle görülür kayıplara uğrayacağı fiziksel şartları barındırmaktadır. Cezaevleri olağanüstü derecede kalabalık olup, tutuklular cezaevi yöneticilerinden vahşice ve hakaret dolu davranışlar görmektedirler. Mahkumları psikolojik olarak zayıf düşürmek için dar, kötü aydınlatılmış ve havasız hücrelerde tutma yolu da kullanılmaktadır.

İran rejimi son zamanlarda politik tutukluları, cezalarını tamamladıktan sonra bile serbest bırakmıyarak, onları, cezaevlerindeki bu muamele sonucu, daha da zararsız duruma gelmelerini beklemektedir: bu da tutuklunun dengesini yitirmesini beklemek demektir.

7 — İŞKENCE: SAVAK'IN ALIŞKANLIĞI

SAVAK'ın hem fiziksel hem de psikolojik işkence yöntemlerini sistemli olarak uyguladığı gerçeği, birçok politik mahkumun gözlemi, bir dizi uluslararası insan hakları örgütü tarafından gerçekleştirilen araştırmalar, bireysel gözlemciler ve gazeteciler tarafından, hiç kuşkuya yer bırakmıyacak biçimde ortaya çıkarılmıştır. Bu olgunun kanıtları öylesine gözler önündeki, önceleri işkence yaptığını inkar eden faşist rejim, şimdi bunu gizlemekten vaz geçmiştir. Şah'a son zamanlarda mülakatlarda yönetilen işkence iddialarında, Şah onların kullanımını haklı çıkarmaya çalışmış ve işkencecilerin emrinde en ileri ve gelişkin yöntemlerin olduğu palavrasını atmıştır.

Uluslararası Af Örgütü'ne göre, İran'da işkenceye uğramayan politik tutuklu bir istisnadır. SAVAK tarafından tutuklanan sanıklar genellikle işkence aşamalarında kapsayan sıkı bir soruşturmadan geçerler. Bunda amaç: örgütleri, arkadaşları konusunda bilgi sızdırmak veya işledikleri «suçları» itiraf etmeye zorlamaktır. Bu «itirafları» daha sonra mahkemede sanığa karşı kullanırlar.

SAVAK tarafından uygulanan en ılımlı işkence biçimi, SAVAK eşkiyalarından sıkı bir dayak yemektir. Fakat SAVAK'ın, bu yumuşak teknikleri karşısında yılmayan mahkumlara uyguladığı bir dizi gelişkin ve barbar yöntemi vardır. Daha ileri işkence uygulamaları, özellikle bu amaç için inşa edilmiş olan ve Tahrân'ın varoşlarında bulunan Evin cezaevi ile Komiteh cezaevinde gerçekleştirilir. En çok kullanılan işkence yöntemleri: Tırnak sökme, bir preste ezme, cinsel organlara elektrik şoku uygulama, ayak tabanlarının sürekli olarak kamçılanması, makata kırık şişe veya elektrikli cop zorlama ve prangaya vurma biçimindedir.

Bu caniyane «bilime» SAVAK buluşu olarak sokulan, en vahşi işkence yöntemi «kızgın masa»dır. Mahkum, üzeri metal bir ızgaradan oluşan ve altındaki çerçevede elektrik resistansları bulunan bir yere kayışla bağlanır. Sonra bu araç, aynı bir tost makinesi gibi, elektrikle kıpkırmızı olana kadar kızdırılır. Birçok mahkumun bu zulüm makinasında yanma sonucu bacaklarının parçalanarak öldüğü bilinmektedir.

Bu barbarca yöntemlerden öte, SAVAK aynı zamanda psikolojik yöntemler de kullanır. Kadın politik tutuklulara tecavüz çok yaygındır. Cezaevinden kaçan Eşret Dehğani adlı kadın tutuklu, SAVAK işkencecilerinden biri tarafından nasıl tecavüze uğradığını yazdığı kitapta anlatmıştır.

Öteki psikolojik işkence yöntemleri arasında: sahte idamlar, tutukluların çok aşırı ışıktaki veya zifiri karanlıkta uzun süre tutulmaları, tutukluların çok dar yerlere kilitlenmesi vardır. Fakat SAVAK'ın en acımasız ve onun insanlık dışılığının göstergesi olan psikolojik işkence biçimi: tutuklunun karısına veya çocuğuna gözleri önünde tecavüz edilmesidir.

İşkence genellikle SAVAK tarafından soruşturma aşamasında kullanılır. Fakat SAVAK'ın son zamanlarda yeni bir işkence yöntemine yöneldiğini kanıtları vardır. Bu ise ünlü politik tutuklulara inançlarını reddeden konuşmaları Televizyon veya Basında açıklattırılmaktır. Böylece devrimcilerin ve

tüm muhaliflerin moralini bozmak istemektedir. İran'ın en ünlü çağdaş yazarlarından olan ve Şah rejimine karşı olan görüşleri ile tanınan, Gulamhüseyn Saadi, bu yolla 1975'te İran basınında çıkan bir röportaja zorlanmıştı. Burada kendi yazdıklarını inkar etmiş ve Şah'a olan desteğini bildirmişti. 1975 Nisan'ında işkence sonu cezaevinde öldürülen 9 devrimci tutuklunun böyle bir mizansen hazırlamak için dayatılan işkence sonucu öldükleri bilinmektedir. Rejim çoğu yedi yıldır cezaevinde bulunmakta olan bu tutukluların, «kaçmaya çalışırken» öldürüldüklerini iddia etmektedir. ancak otoriteler cenazeleri ailelerine vermeyi reddettiklerinden, bu iddia, ölümlerin gerçek nedenine geçirilmiş bir kılıf olarak sırtılmaktadır.

Tüm bunlara ek olarak bazı ünlü tutukluların, cezaevlerinden SAVAK'ın işkence merkezi olan Evin'e taşındıkları haberleri gelmektedir, öyle gözükmüyor ki bu tutuklular aynı amaç için işkenceye uğramışlar veya uğramaktadırlar.

İran'da politik tutukluların idam edilmesi oranı korkunç boyutlara varmıştır: bu arada rejimin idam edildiğini iddia ettiği tutukluların işkence altında ölmüş olması kuvvetle mümkündür. Rejim yargılamaları ve infazları keskin gizli tuttuğundan, bunlardan hangisinin gerçek olduğunu kestirmek olanaksızdır. Fakat faşist rejimin ayrıntıları açıklamama konusundaki titizliği bu tür kuşkuları güçlendirecek bir kanıttır.

8 — TÜM DEMOKRATİK HAKLARIN İNKARI:

a) Politik Haklar Üzerindeki Baskı:

İran, teorik olarak, bir anayasal monarşidir. 1906-9 Burjuva Anayasal Devrimi sonucu ortaya çıkan İran Anayasası, birçok parlamenter demokratik ülkedeki gibi, İran'da da parlamenter kuruluşların ve temel demokratik hakların varlığını öngörür. Fakat o günden bu yana geçen 70 yıllık dönemde Anayasa çok az izlenmiş ve çoğu zamanlar, şimdiki rejimde olduğu gibi, tümüyle bir kenara itilmiştir.

Anayasa çift meclisi öngörür: alt kurul olan ve üyelerinin genel oy sistemi ile seçilmesi gereken MECLİS; ve üyelerinin yarısının Şah tarafından atandığı, yarısının da seçildiği üst kurul olan, Senato, bu kuruluşlar bugün de varolmalarına rağmen, pratikte tümüyle güçsüz, etkisiz ve Şah'ın kararnamelelerini onaylamakla görevli kurumlar halindedir.

Meclis'te geçen «tartışmalar» genellikle, üyelerin Şah'ın «zeki» önderliğindeki İran'ın gelişmesini övmekte birbirleriyle yarışmaları çizgisindedir. Bu yapılarını taze bir örnek vererek resimleyelim. Resmî İran yılının (21 Mart 1976) başlamasından kısa bir süre önce, üyelere, hükümetin getireceği «çok önemli» bir kararname için, her iki meclisinde katılacağı bir birleşik toplantı olacağı duyuruldu. Bu kararname konusunda çok şey söylendi ve spakülasyonlar yapıldı. Sonunda bu «çok önemli» kararnamenin, önceleri Hicri takvim esasına dayanan İran takvimini, Pers İmparatorluğu temeli üzerine kurulan bir takvimle değiştirme kararı olduğu ortaya çıktı! Üyeler bu yeni «İmparatorluk» takviminin kullanılmasına için oybirliği ile karar aldılar!

İran'da seçimler olur, fakat herkesin bildiği gibi, göstermeliktir. «Halkın Seçtiği Üyeler», seçimlerden önce Şah ve danışmanlarının aday gösterdikleri kişilerdir. İran'daki seçimlerin sahteliğinin en ilginç kanıtı, İranlıların seçimlere katılma konusunda gösterdikleri ilgisizliktir. Tabii ki, bu onların siyasetten uzak oluşlarından değil, seçimlerin manasızlığını bildiklerindenidir. Demokratik bir görünümü kurtarmak kaygısında olan Şah rejimi, halkı tehdit ve şantajla oy vermeye bile zorlamıştır. 1975'te tek parti düzeninde yapılan ilk seçimlerde, yeni Rastakhiz partisinin genel sekreteri ve o zamanki Başbakan Huveyda, oy kullanmayanlar hakkında parti disiplini mevzuatının uygulanacağı konusunda halkı açıkça tehdit etmiştir. (The Guardian, 20 Haziran 1975) Devlet memurları, eğer oy kullanmazlarsa, ücretlerinin kesileceği veya işten atılacakları konusunda tehdit edilmişlerdir. Oy vermeyenlerin kaderinin ne olduğu konusunda birçok söylenti dolaşmıştır. Bir söylenti de bu gibilerin öldüklerinde hükümetin onlar için doğru dürüst bir dinsel cenaze töreni yapılmasını engelleyeceği konusunda olmuştur! Bu, dinsel inançların yoğun olduğu İran halkı için güçlü bir tehdiddir. Bütün bu çabalara rağmen Hükümet, seçmenlerin ancak % 50'sinin oy verdiğini iddia edebilmiştir. Oy verenlerin sayısının bu oranda dahi olamayacağı açıktır.

Tek parti sisteminin kurulmasından 18 yıl kadar önce, İran rejimi batı tipi bir parlamenter demokrasi izlenimi yaratma girişiminde bulundu. Fakat bu gösterişten başka birşey değildi. Şah'ın emirleri ile iki büyük parti kuruldu. Biri iktidarda olacak, öteki de ılımlı ve sadık muhalefet görevini yapacaktı. Her ikisi de emirleri Şah'tan aldıklarından, gerçekte aralarında hiç bir fark yoktu. Fakat bu sahte çok partili sistem bile faşist rejim için müsamaha edilmez bir olguydu. 2 Mart 1975'te, Şah, partilere dağılmalarını ve yeni kurulan Rastakhiz Milli (Ulusal Diriliş) Partisinde birleşmelerini buyurdu. Azınlıktaki Mardom (HALK) Partisinin lideri, sadık muhalefet rolünü biraz ciddiye alıp dinlenir gibi gözükünce, bu duyurudan kısa bir süre önce trafik «kazasında» öldürülerek, sorun çözümlendi!

Daha sonra basına yaptığı, nefret uyandıran konuşmasında Şah, İran'da sadık muhalefete bile yer olmadığını söyledi. Çok partili sistem sahte yapısını kabul ettiğini ima eden Şah: «bu ülkede sadık muhalefet rolü oynamak bile çok zordur, gördüğümüz gibi Mardom Partisi gibi bir partinin bile, genel sekreteri, şimdiye kadar ne muhalefet yapabilmiş ne de rolünü oynayabilmiştir: çünkü bu oynanması imkansız bir roldür». dedi. Yeni bir parti kurulması emrini verirken, İran'daki herkesin bir tek partide birleşmelerini açıkça duyuruyordu. Bunu yapmayanlar iki gruptan birinden sayılacaktı: ya yerleri cezaevi veya İran-dışı olan komünistler, ya da komünist değillerse; ağızlarını sıkı tuttukları takdirde başları derde girmeyecekti.

Birkaç yıl önce Şah «Ülkem İçin Görev» adlı kitabında şunları yazmıştı: «Eğer ben Anayasal hükümdar değil de, bir diktatör olmuş olsaydım: Hitler'in kurduğuna benzer bir parti veya bugün komünist ülkelerdekine benzer bir tek parti kurmaya yönelirdim. Fakat Anayasal Hükümdar olarak ben, geniş alanlı parti çalışmasını, tek parti yönetimi veya tek parti devletine yeğ tutarım». Bu «yıkıcı» sözler yüzünden bir zamanlar İran'lı okul öğrencilerinin ezberle öğrenmesi istenen bu kitap, artık İran'da bulunamamaktadır. SAVAK bu kitapları sessizce ortadan kaldırmıştır!

Bugün için, Rastakhiz Partisi dışında tüm politik partiler İran'da yasaklanmıştır. 1931'de Rıza Şah tarafından çıkarılan ve «komünist ideolojiyi» benimseyen veya Monarşiye karşı olan bütün politik örgütleri yasaklayan kanun, etkin olarak genişletilerek, Rastakhiz dışındaki tüm örgütleri kapsar duruma getirilmiştir. Böyle bir örgüte girmenin cezası ilk yasa metninde 3 yıldan 10 yıla kadar değişen haptistir; fakat son zamanlarda bu ceza müebbet hapse dönüştürülmüştür: rejime karşı silahlı harekete girilmesi durumunda ölüm cezası uygulanır.

b) Sendikal Hakların İnkarı:

İran Endüstrisi Batı Avrupa veya Kuzey Amerika'daki emsallerinden çok daha az üretkendir. Hatta İran endüstrisinin en modern sektörlerinden biri olan otomobil-montaj sektöründe bile, örneğin bir General Motors Chevrolet marka otomobilin montajı için 45 saatlik işgücü gerekirken, aynı otomobil Batı Almanya'da 25 saatte üretilir. Daha geri sektörlerde, bu fark daha da büyüktür. Buna rağmen, yine de, İran'da çalışan firmalar, Batı Avrupa veya Kuzey Amerika'dakinden iki veya üç kat daha fazla kâr etmektedirler. Bu aşırı kârı, ülkedeki ucuz işgücüne borçludurlar. Bu ucuz işgücü rejim tarafından zor yöntemleri ile güvence altına alınmıştır.

Hem İran'lı hem de yabancı kapitalistler yatırımlarından büyük kârlar elde ederlerken, İran işçileri düşük ücretlerle uzun saatler çalışmak zorundadırlar: kendi sendikalarını kurma hakları ellerinden alınmış ve ücretlerini arttırmak için herhangi bir mücadeleyle girmeleri yasaklanmıştır. İran'daki yegane yasal sendikalar, faşist rejim tarafından kurulan ve işçilerin ekonomik haklarını güvence altına almak yerine; işçi sınıfının böyle bir mücadelesini baskı altına almak için varolan kukla örgütlerdir. Grevler ve öteki ekonomik mücadele biçimleri yasaktır. Fabrikalar, SAVAK ajanları ve sadık muhbirleri ile dolu olup, bunlar herhangi bir eylemin veya kıpırdamanın örgütlenmesini ve gelişmesini gözlemek için görevlidirler. Bunlar eylemlerin örgütleyicilerinin kimler olduklarını ihbar eder ve bu işçilerin işten atılmalarını veya tutuklamalarını sağlarlar.

Bu zor koşullara karşın, son yıllarda İran'da çok sayıda grev ve fabrika işgali yer almaktadır. Financial Times bile, yayınladığı ilave sayısında, grevlerin artmakta olduğunu bildirmiştir. (21 Haziran 1976) Hiç grev olmuyormuş izlenimi yaratmak isteyen rejim tarafından, bu grev haberleri gizli tutulur. Rejimin iddiasına göre, işçilere öylesine iyi bakılmaktadır ki, onlar greve gitme gereksimini duymazlar!

Rejimin grevleri gözden saklamak için kendince haklı bir nedeni vardır: çünkü ne zaman grev olsa, en faşist yöntemlerle bu eylemlerin üzerine gider. Grevci işçilere polis veya asker saldırır. Geçen yıllardaki bu tür saldırılarda birçok işçi yaralanmış veya ölmüştür. En vahşi kitle kıyımı: 1971 Mayıs'ında Tahran'ın 25 mil batısındaki, Karaj'da bulunan 2.000 kişilik Jahan tekstil fabrikasındaki işçiler, daha yüksek ücret ve daha kısa iş günü talepleriyle greve gittiklerinde, gerçekleşmiştir. Fabrikada çalışan erkeklere günde 60 riyal (20 TL.), işçilerin yarısını oluşturan kadın ve çocuklara ise 12 saatlik işgününde 30-40 riyal (10-15 TL.) ödenmekte idi. Müdürüyetin asgari ücret taleplerini reddettiğini gören işçiler, çalışma bakanlığını protesto için Tahran'a kadar yürümeyi kararlaştırdılar. Yürüyüşçülerin önü ağır makineli silahlarla donatılmış bir ordu kamyonu tarafından kesildi ve vahşice katledildiler. Bu kıyımın en azından 20 işçi öldü, bir çoğu ağır olarak yaralandı.

O günden bu yana benzer kitle katliamları olmuştur. En sonuncusu, Tahran Tekstil fabrikasındaki işçiler greve çıkıp, fabrikayı işgal ettiklerinde olmuştur. İşçilere saldıran polis, beşini öldürmüş ve işgal vahşice ve acımasızca sona erdirilmiştir.

c) DÜŞÜNCE VE ANLATIM ÖZGÜRLÜĞÜ ÜZERİNDEKİ BASKILAR:

İran'da düşünce ve anlatım özgürlüğü yoktur. Basın, yayın, kitaplar ve öteki yayınlar üzerinde sıkı bir sansür uygulanır. Bu sansür yüzünden yayınlanan kitapların sayısında her yıl belirgin bir düşme görülmektedir. Financial Times muhabiri; David Housego'ya göre, 1974'te İran'da yayınlanan kitapların bir yıl öncesine oranı % 10'dur. (The Financial Times, 25 Eylül 1974)

Daha önce yayınlanan kitaplar ise, büyük oranlarda «yıkıcı» yayınlar sınıfına sokulmakta, SAVAK tarafından iktapçı vitrinlerinden, kitaplık raflarından kaldırılmaktadır. 1975'de gazete ve dergilerin % 95'i Şah'ın kendi emirleriyle yasaklanmıştır. Geride kalan gazete ve dergiler bugün rejimin dolaylı veya dolaysız denetimindedirler ve rejimin sonu gelmeyen propaganda aracıdır. Tahran'da çıkan, hükümet kontrolündeki günlük Ettela'at gazetesine göre, İranlılar yılda ortalama 20-30 saniye okumaktadırlar. (3 Şubat 1975) Bu inanılmaz ölçüdeki, halkın yüksek cehalet oranının en büyük sebebi: sadece en sıkıcı ve çok az yayının yayınlanmasına izin veren sansürdür.

Her gün artan sayıda aydın ve sanatçı tutuklanmaktadır. Hemen hemen sonsuz olan tutuklanmalar listesinin ancak bir bölümünü açıklamaya yerimiz var. Vida-Hacebi Tebrizi adındaki tanınmış kadın sosyolog, 1972 Haziran'ında tutuklanmış ve gizli bir askeri yargılama sonucu sekiz yıla hüküm giymiştir. Kendisinin ağır işkenceye tabi tutulduğu ve sağlığının çok kötü durumda olduğu rapor edilmiştir. 1973 Eylül'ünde ise İran'ın çok iyi tanınan tanrı bilimcilerinden Dr. Şeriatî tutuklanmış, işkence görmüş ve evde göz altında tutulma cezasına çarptırılmıştır. Bir ozan olan Hüsvro Gulesorhi ve bir televizyon filmi yönetmeni olan Danişyan 1974'de Şah'a ve ailesine karşı suikast girişimi nedeniyle idam edilmişlerdir. Bunların 10 arkadaşı ise uzun süreli cezalara çarptırılmışlardır. 1974 Haziran'ında İran'ın çağdaş yazarlarından Gulamhüseyn Saadi bir yıl cezaevinde kalmış, işkence altında edebi eserlerini inkâr etmeye zorlanmıştır. 1975 Şubat'ında ise yazar ve oyun yönetmeni olan Nasır-Rahmani Nejat ve tüm tiyatro grubu ortada belirgin bir neden olmadığı halde, salt Maksim Gorki'nin Asalaklar adlı oyununu sahneye koymak için provalar yaptıkları gerekçesiyle, 2-11 yıl arası hapis cezasına çarptırılmışlardır. Tabii, Şah diktatörlüğü bu tür baskıları kendisi büyük kapsamlı uluslararası «kültürel ve sanat olayları» düzenleyerek,

ULUSLARARASI ALANDA YENİ ÇELİŞKİLER MÜCADELELER VE PROLETERYA ENTERNASYONALİZMİ — 3

(Baştarafı 16. Sayfada)

Kısaca belirttiğimiz bu nedenlerden dolayı, günümüzde, dünya çapında bir sınıfsal saflaşma objektif olarak ortaya çıkmıştır ve her gün biraz daha belirginleşmektedir. Artık, bu temelden kaynaklanan bütün mücadeleler esas olarak bir tek sisteme yöneliktir: o da, dünya tekelci kapitalist sistemidir.

5. Değişen Koşullar Ve Sosyalist Ülkelerin Dış Politikası

Kuşkusuz, dünya koşullarındaki bu değişiklikler, ve sınıfsal ayrımın keskinleşmesi, dünyadaki diğer toplumsal ve siyasi güçlerin olduğu gibi, sosyalist ülkelerin ve onların komünist partilerinin uluslararası politikasında da, belli ve önemli değişikliklere yol açmaktadır ve yol açmak zorundadır.

Daha önce, bilindiği gibi, Emegin Birliği olarak, özellikle Sovyetler Birliği'nin, emperyalist ülkelere karşı, geri kalmış ülkelerdeki burjuva iktidarlara karşı, ve bir çok ülkedeki oportünist ve sosyal-şoven «komünist» partilerine karşı, vb. izlediği dış politika ve bunun dayandığı ilkeler konusundaki görüşlerimizi ve eleştirilerimizi açıklamıştık; ve izlenen bu yanlış politikaların sosyalist ülkeler tarafından, zaman içinde görülerek değiştirileceğine inandığımızı belirtmiştik. Nitekim, bugün, uluslararası alandaki sınıfsal saflaşmaların derinleşmesinin de kaçınılmaz etkisi ile, sosyalist blok da, dış siyasetinde ve bu siyaseti dayandırdığı ilkelerde, bütün dünya sosyalist güçlerinin desteklemesi gereken önemli değişikliklere gitmektedir. Bu siyaset, kısa zamanda bütün dünya genelinde en büyük etkinlikle yaygınlaştırılıp uygulanmalıdır. Kuşkusuz bunun uygulanmasında, tüm dünya sosyalist güçlerine de büyük görevler düşmektedir.

Herşeyden önce, bugün, Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin, emperyalizmin kışkırttığı ve Çin gericilerinin derinleştirmeye çalıştığı soğuk savaş ve anti-sosyalizm saldırısı karşısında izledikleri politika, bütün ilerici ve devrimcilerin desteklemesi gereken bir politikadır. (Bu konuyu daha önce ele aldığımızdan bir daha girmeyeceğiz)

Diğer taraftan, sosyalist blokun, geri kalmış ülkelerdeki burjuva iktidarlara, özellikle de, emperyalizme, ırkçılığa, siyonizme karşı tavır alan iktidarlara karşı izlemiş olduğu politikada da, Marksist ilkeler doğrultusunda önemli bir değişim vardır. Örneğin, geçmişte, Sovyetler Birliği, emperyalizm ve siyonizm karşısında mücadele eden, Mısır, Suriye, Irak gibi Arap ülkelerinin burjuva iktidarlarına haklı olarak ekonomik, siyasi ve askeri destek sağlarken; aynı zamanda bu yardım ve desteğin, o ülkelerin işçi sınıfı hareketinin ve sosyalist güçlerin güçlendirilmesi yolunda bir etkinlik politikasına dönüştürülmesi gerekirdi. Fakat o zaman, böyle bir etkinlik politikası izleneceği yerde, hiç bir bilimsel temeli olmayan bir «kapitalist olmayan yoldan kalkınma» politikası yaratılarak, bu ülkelerin ekonomik ve siyasi sorunlarına bu açıdan yaklaşılmış, ve bu ülkelerin burjuva iktidarlarının «kapitalist olmayan yo-

la» girecekleri beklenmişti. Ve bu ülkelerin komünist partileri de böyle bir şeyin olabileceğine inandırılmıştı. Ancak bu siyaset, önce Mısır'da tam anlamıyla iflasla sonuçlanmış ve Orta Doğu'daki güçler dengesinde, emperyalizm lehine büyük bir gedik açmıştı. Aynı olumsuz gelişmelerin, artık Suriye ve Irak'ta da açıkça görülmesi üzerine, artık bu ne idüğü belirsiz politika değiştirilmeye, ve yerine sözünü ettiğimiz etkinlik politikası uygulanmaya başlanmıştır. Özellikle, bugün Sovyetler Birliği ve Küba'nın Etyopya'da ve buna benzer başka ülkelerde izlemiş oldukları politika, işte böylesi bir etkinlik politikasıdır, ve bütün Marksistlerin bunu desteklemesi gerekir.

Kuşkusuz, Sovyetler Birliği geri bıraktırmış ülkelere ekonomik yardımın yanında silah yardımında da bulunmalıdır. Fakat, bu yardım ne bir hakkullah, nede bir hümanizm düşüncesi ile değerlendirilmemelidir. Gerek ekonomik yardım, gerekse askeri yardım olsun, mutlaka o ülkede sosyalizm güçlerinin siyasi etkinliğini sağlamaya yararlıdır. Her şeyden önce, sosyalist ülkelerle, özellikle Sovyetler Birliği ile ekonomik, siyasi ve askeri yönden ilişkilere girmek isteyen her ülkenin iktidarı bu tip desteğin, o ülkede sosyalizm güçlerinin yaygınlaşmasını ve gelişmesini sağlamaya yarayacağını da bilmeli ve ona göre ilişkiye girmelidir.

Sosyalist ülkeler de, girmiş oldukları bu ilişkiler konusunda, «kapitalist olmayan yoldan kalkınma» «barışçıl yoldan geçiş» gibi bilimsel anlamı olmayan zorlama bir politika geliştirmenin yerine, yapmış oldukları bu desteklerin doğrudan doğruya işçi sınıfının mücadelesini güçlendirmeyi amaçladığını açık bir siyaset olarak ortaya koymaları gerekir. Sosyalist ülkeler proleteryanın alın teri, hiç bir ülke burjuvazisinin babasının malı değildir. Hiç bir ülke burjuvazisi bundan salt kendi kapitalist çıkarı için yararlandırılmaz. Ancak dünya proleteryası ve emekçi halkları bundan yararlanabilir, bunu herkesin bilmesi gerekir. «Karşılıksız yardım» gibi, bir hümanizmin temel siyaset haline getirilmesi, ve dünyada bazı küçük-burjuva aydın yazarların da bu hümanizmayı bir siyasetmiş gibi gösterip, burjuva dalkavukluğu yapımları gibi bir şeye meydan verilmemelidir. Sosyalist ülkeler bu tür ülkelerin burjuva iktidarlarına acıdığı için onu silahlandırmaz. O ülkenin emekçi halkının her türlü baskı ve zulmünden kurtulması ve sosyalizm uğruna mücadelesini ilerletmesi düşüncesi ile bir yardımda bulunur. Tıpkı bugün Sovyetler Birliği'nin Etyopya'ya karşı uyguladığı politika gibi; tıpkı, Afganistan'daki devrimci harekete karşı güttüğü politika gibi. Ve bütün dünyadaki ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadelelere karşı güttüğü politika gibi. İşte Sovyetler Birliği'nin bugün uygulama alanına koyduğu bu Leninist politika, biraz önce kısaca açıklamaya çalıştığımız dünya konjonktüründeki değişikliklerin etkisiyle, aynı zamar da bütün dünyada sosyal-şovenizmin yüzünü bütün açıklığıyla ortaya koymaya yaramıştır.

Sovyetler Birliği ve sosyalist blok, bugün dünyada artık temel mücadele haline gelmiş olan: emperyalizme, faşizme ve gericiğe karşı mücadelelerde, burjuva devletleriyle ilişkilerini sağlam temellere oturtma yolundadır. Yani artık, Sovyetler Birliği bir yandan ekonomik, siyasi ve askeri yönden emperyalizmi kuşatıp, köşeye sıkıştırırken,

bu burjuva devletlerinin sosyalist ülkelere gördükleri yardımla devrimci hareketleri ezmelerine müsaade etmeyerek, bu desteği Leninist politikayla uygulamaktadır. Zaten ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadele konusunda (örneğin: Vietnam, Angola) bugüne kadar Sovyetler Birliği Leninist bir politika izlemiştir. Sovyetler Birliği'nin dış politikasındaki değişikliklerde göstermiş olduğu en çarpıcı örnek, Somali'dir. Bilindiği gibi, geçmişte Somali'de sol bir cunta gerçekleşmiştir. Ve Sovyetler Birliği bunu desteklemiştir. Daha sonra Somali, Suudi Arabistan'ın etkisi ile emperyalizme yanaşmış ve Sovyetler Birliği'nden almış olduğu ekonomik ve askeri desteği Etyopya'da gerçekleşmiş olan, yine bir sol cuntanın yıkılması için kullanmıştır. Sovyetler Birliği bu siyaset karşısında Etyopya'yı bütün gücüyle desteklemiş, ve Somali'nin devrimci hareketlere yönelmek istediği silahları, yani Sovyetler Birliği'nden almış olduğu silahları, işlemez hale getirmiştir. İşte bu politika bazı hümanist küçük burjuva yazarlarının eleştireceği ve desteklemeyeceği bir politikadır ama, Marksist-Leninistlerin sonuna kadar destekleyeceği bir politikadır. Şöyleki: burjuvazi Anti-Emperyalist olduğu müddetçe ona yardımcı olmak, onu desteklemek, fakat devrimci hareketlere karşı yöneldiği zaman, sosyalizmin şamarını onun gözünün üstüne indirmek. Evet bu tam Leninist bir politikadır. Bu politika, Lenin'in işaret ettiği barış içinde bir arada yaşama politikasının tastamam bir ilkesidir.

Sovyetler Birliği'nin sözünü ettiğimiz türden burjuva devletlerine karşı gütmüş olduğu bu politika, her marksist tarafından desteklenmesi gereken bir politikadır. Çünkü bu politikayla, bir yandan emperyalizm ekonomik siyasi, askersel olarak kuşatılıyor. emperyalizmin egemenliği kırılıyor; diğer yandan da burjuva devletlerine sağlanmış olan bu destek devrimlere karşı kullanılmayacak şekilde önleniyor. Bu politika, geçmişte Mısır'a karşı uygulanan politikadan çok farklı bir politikadır.

6 — Sosyal-Şovenizm ve Enternasyonal Birlik.

Diğer taraftan, hem sınıfsal hem de siyasi planda derinleşen bu saflaşma, Maoculuk ve «Avrupa komünizmi» gibi, bilimsel hiç bir yönü olmayan sapık düşüncelerinde bütün sosyal-şoven yüzlerini açıkça göstermiş; bunlar çeşitli gerekçelerle emperyalizmin yanında yerlerini almışlardır. Avrupa'daki sosyal-şovenler «Avrupa Komünizmi» maskesi altında burjuva hümanizmi ile sosyalist bilimi özdeleştirmeye çalışıp, Sovyetler Birliği'nin karşısına emperyalizmi destekleyerek çıkarken, Çin yöneticileri de «Mao Zedung düşüncesini» kendine maske edip, açık açık dünya karşı - devrim saflarında yerlerini almıştır. Sovyetler Birliği'nin Mao zedung düşüncesine karşı tavrı son derece olumludur, ve her Marksist tarafından kesinlikle desteklenmesi gerekir.

Fakat, «Avrupa komünizmi» denen, bilimsel hiç bir maddi temeli olmayan sapık düşünceyi savunan ve bu düşünceye dayanarak, bir kaç tane sosyalizm varmış gibi, (örneğin; Avrupa komünizmi, Arap sosyalizmi, Afrika sosyalizmi vs. gibi) dünya sosyalist hareketini bölmeye çalışan ve bu maske altında sosyalizme ve Sovyetler Bir-

liği'ne karşı bir kampanyaya girişen burjuva uşaklığına karşı henüz açık ve kesin bir tavır aldığını söylemek olanaksızdır. Kuşkusuz, komünist hareket içindeki tüm sapmalara karşı önce ideolojik mücadele verilir. Ve bu ideolojik mücadele sonucu oportünizm sosyal - şovinezm dönüşmeye başlayınca, tıpkı Lenin'in yaptığı gibi, artık kesin bir tavır içine girilir. «Avrupa komunizmi» adı altında yaygınlaşmaya çalışan düşünce, yıllardır dünya sosyalist hareketini meşgul etmiş ve son zamanlarda da artık herkesin bildiği gibi sosyalizm düşmanlığına yönelmiştir. Bu hareket, ilk başlangıçlarda, Stalin'i bir diktatör olarak göstermeye çalışmış, ve Stalin diktatörlüğüne (!) karşı mücadele etiklerini belirtmişlerdir. Burdan hareketle şimdi de Leninizmi bir «burjuva görüş» olarak gösterip, ona karşı olduklarını söyleyerek, Anti - Leninist bir mücadeleye girmişlerdir. Ama bu oportünizmin bugünkü sosyal - şoven yüzü açığa çıkıncaya kadar, sosyalist ülkeler tarafından önemli bir tepki gördüğü söylenemez. Ve bu akıma karşı kararlı bir mücadelenin geliştirilmesinde sosyalist ülke partilerinin hazırlıksız olduğu da görülmektedir.

Örneğin bir İspanya Komünist partisi, son kongresinde programından Leninizmi çıkartmaya çalışırken, Leninizmin çıkartılması için kullanılan oylara yakın bir ölçüde olan, Leninizmin çıkartılmamasını isteyen oylar, örgütlü bir muhalefet şeklinde değil, başı bozuk bir şekilde kullanılan oylardı. Halbuki, böyle sosyal - şoven yüzü açığa çıkmış partilerin içindeki Leninist güçler daha örgütlü muhalefetler haline getirilmelidirler ve Leninizm düşmanlığına karşı bu güçler özellikle Sovyetler Birliği tarafından desteklenmeli ve bunlara yardımcı olunmalıdır. «Kardeş partiler» gibi anlamsız sözcükler kullanarak, «Kardeş partiler»'in iç işlerine karışmamalı, gibi bir milliyetçi düşünce artık terkedilmelidir. Sosyal - şoven bir parti, Leninist bir parti ile «KARDEŞ» olamaz! Lenin'in partisi olan Bolşevik Parti yani, Sovyetler Birliği Komünist partisi ancak Leninistlerle, veya Leninist partilerle «Kardeş» olabilir.

Yoksa, AET'ye, NATO'ya sarılan, dünya emperyalizmiyle birlikte «İnsan hakları» teranesini bir papağan gibi tekrarlayan, Sovyetler Birliği'ne ve sosyalizme karşı düşmanlık eden sosyal - şoven partiler, Leninizme pervasızca saldıran sosyal - şovenler, Leninist partilerle «kardeş» olamazlar. Gerçekten Leninist olan komünist partiler arasında da, «iç işlerine» karışma veya karışmama diye bir sorun olamaz. Çünkü, Leninist partiler her şeyden önce enternasyonaldirler, enternasyonalizme saygı duyarlar ve saygılı olmak zorundadırlar. Leninist partiler arasındaki tüm ideolojik ve siyasi sorunlar bütün partilerin ortak sorunlarıdır. Böylesi partilerde bir iç bir de dış ideolojik ve siyasi sorunlar olmaz. Ve Marksizmin-Leninizmin dünya koşullarına en uygun bir şekilde uygulanması için birlikte hareket ederler ve aynı ideolojik temellere birlikte uyarlar. Leninizm düşmanlığı yapan bir partinin iç işlerine karışmama diye bir sorun yoktur. Çünkü o partinin kendisi Marksizm-Leninizm dışı bir olgu ve bir siyasettir. Leninizmin dışında olan bir partinin Leninistlerle herhangi bir iç veya dış sorunu olmaz.

Bu nedenlerden dolayı Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler «kardeş» gibi bir

takım akrabalık ilişkilerini bırakıp, bunun yerine gerçekten Marksist-Leninist olan komünist partiler veya örgütlerle enternasyonal, ilişkilerin içine girmelidirler. Artık günümüzde «kardeşlik» vs. gibi akrabalık bağlarıyla bir enternasyonal dayanışma yürütülemez. Leninizmin temelinde dayalı bir proleterya enternasyonalizminin oluşturulması günümüzün en önemli ve temel sorunudur. Bu bakımdan, Avrupa ülkelerindeki ve diğer yerlerdeki sosyal-şoven partilerle olan ilişkiler gözden geçirilip, bu partilerin içinde Leninizmi savunan unsurlar açıkça ve güçlü bir şekilde desteklenmeli; olanak varsa bu güçler vasıtasıyla partiler ele geçirilip, sosyal-şoven yüzü açığa çıkmış olanlar bu partilerden temizlenip, proleter enternasyonalizminin temelinde dayalı ilişkilere girilmelidir. Bizzat Leninizme karşı olduğunu ilan eden ve sosyal-şoven yüzü açığa çıkmış olan «komünist» partilerine karşı böylesi bir politikanın gündeme getirilmesi dünya devrimci hareketi ve işçi sınıfının sosyalizm uğruna mücadelesi bakımından zorunlu bir görevdir.

Öte yandan Leninist geçinen, fakat özünde burjuva kuyrukçuluğu yapan «komünist» partilerle Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin kendi ilişkilerini gözden geçirmeleri gerekir. Çünkü artık, emperyalizme, faşizme ve kapitalizme karşı mücadele, burjuva kuyrukçuluğuyla yürütülemez bir safhaya varmıştır. Kendisine «komünist partisi» deyip, burjuva kuyrukçuluğu yapan partiler, hem dünya devrimci hareketinin bölünmesine ve hem de bu tip partilerin olduğu ülkelerdeki işçi sınıfı ve emekçilerin Sovyetler Birliğine ve sosyalizme kaygılı bir gözle bakmalarına sebep olmaktadır. Çünkü, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler partilerinin «kapitalist olmayan yoldan kalkınma», «barışçıl yoldan geçiş» gibi, ilkeleri bazı ülkeler için düşüncesizce önermeleri, bu revizyonist partiler tarafından şaşılmasız birer ilke haline getirilmeye çalışılarak, örneğin Endonezya, Hindistan ve Şili'de görüldüğü gibi, birtakım olumsuz sonuçların doğmasına yol açmaktadır. Neticede bu ülkelerin işçi sınıfı ve diğer emekçileri bu tezlere ve bu tezlerin yaratıcısı olarak bildikleri Sovyetler Birliği'ne karşı bir güvensizlik tavrı içine itilmektedirler. Bu da proleterya hareketinin içinde bir bölünmeyigündeme getirmektedir. Bunun bir çok örnekleri olmasına rağmen, buna en bariz örnek olarak Hindistan Komünist Partisini vermek istiyoruz. Herkesin bildiği gibi, Hindistan'da İndira Gandhi'nin iktidarda olduğu dönemde sıkı yönetim ilan edilmiş, Hindistan halkı üzerinde ağır baskılar uygulanmış ve bütün Hindistan halkı bu baskılara karşı harekete geçerken Hindistan Komünist Partisi (HKP) buna rağmen, İndira Gandhi'nin yanında yerini almış, onu «milli burjuvazinin ilerici gücü» diye desteklemiş ve bu partinin Sovyetler Birliği ile sıkı ilişkileri herkes tarafından bilindiği için de Hindistan halkı hem Sovyetler Birliği'ne karşı bir söğuma duymuş, hemde bu partiye karşı bir tavır almıştır.

Hindistan Komünist Partisi'nin bu sene yapılan ikinci kongresinde Hindistan Komünist Partisi ulusal konseyi genel sekreteri C. Rajesvara Rao, partisinin o günkü politikası hakkında bir öz eleştiri yapmıştır ve bu öz eleştiri, *Barış ve Sosyalizm Sorunları* dergisinin Temmuz 1978/7 sayısında, yayımlanmış-

tır. (Olanaklarımız olsaydı söz konusu yazının tümünü buraya aktarmayı çok isterdik. Ama olanaklarımız olmadığı için aktarmıyoruz, fakat okuyucu ne edip edip, bu sayıyı bulup «Önemli Bir Kilometre Taşı» başlığı altındaki yazıyı okuyarak bu partinin Hindistan'da uyguladığı politikayla TKP'nin Türkiye'de uyguladığı politikayı mutlaka bir karşılaştırsın. Aynı soyda ve boyda olduklarını daha kolay anlayacaklardır.)

Buraya bu öz eleştiriden bazı parçalar aktarıp, böylesi bir politikanın Hindistan'da nasıl bir sonuç yarattığını açıklayacağız.

«Partinin Merkez Yönetimi, bayan İndira Gandhi'nin içte sıkı yönetimi dayatmadaki bu üç amacını açıkça görmekten başka, burjuvazinin gerici ve ilerici kesimleri arasında bir bölünme olduğu ve olağan üstü durumun güçler dengesinde ve devlet iktidarında ulusal demokratik yönde ilerici kaymalar oluşturmakta yararlı olabileceği şeklinde bir yanlış anlayışa da sahipti. (Tıpkı TKP'nin Türkiye'de güttüğü siyaset gibi. E.B.) Böylelikle, durumda bu olumlu kaymaları oluşturmak konusunda ulusal burjuvazinin ve İndira Gandhi hükümetinin potansiyelleri ve partimizin yeteneği büyük ölçüde abartıldı. İç durumdaki etkisi bakımından elverişli uluslar arası durumun ve ilerici dış politikanın potansiyelleri mekanik bir biçimde anlaşılıyordu. İlerici bir dış politikanın, aslında ilerici iç politikalar olmaksızın korunamayacağı yeterince anlaşılmadı.»

«Bizim başlıca hatamız buydu ve bu yanlış anlayışın sonucunda sıkı yönetimi destekledik. Sıkı yönetimin sonucunda ortaya çıkan şey, ulusal demokratik yönde ilerici kaymalar değil, bunun tam tersiydi.» (s. 32-33)

Bu ibret-i alem politika, devrimci harekete çok büyük zararlar verdiği gibi, Hindistan Komünist Partisinin bölünmesine yol açmış; yine yazarın kendisinin itiraf ettiği gibi, gerici burjuvazi, bütün halk kesimini, bu yanlış politikadan faydalanarak, iktidarı ele geçirmek için kullanmıştır. Ve aynı zamanda da Komünist Partisinin bu tavrından dolayı Hindistan'da Anti-Sovyetik bir düşünce güçlenerek gelişmiştir.

«Bununla bağlı olarak, Sovyetler Birliği'nin dünyada emperyalizme ve gericiliğe karşı savaşanlara her türlü yardımı sağlayarak, enternasyonalist görevini yerine getirdiği ve Maocu önderliğin ise emperyalistlerle, ırkçılarla ve gericilerle, utanmadan işbirliği yaptığı, ve Sovyetler Birliği'ne karşı her türlü birliğe taraftar olduğu bir sırada, H.K.P (M)'nin, SBKP ile Maocu Çin'e karşı sözüm ona aynı uzaklıkta durma şeklindeki uluslar arası konumunun zararlı olduğuna işaret etmeliyiz.» (a.g.e. s: 30)

Hindistan'daki son seçimlerde HKP (M)'nin HKP'den daha fazla parlamenter seçerek meclise gönderdiği herkes tarafından bilinmektedir. Ve buna karşılık HKP'nin parlamentodaki milletvekili sayısının azaldığı ve HKP'nin Hindistan'da gücünün zayıf bir duruma geldiği de bilinmektedir. Böyle olunca, HKP (M)'nin yazarın deyimiyle «SBKP ile Maocu Çin'e karşı sözüm ona aynı uzaklıkta durmak» politikasının HKP (M)'ye güç kazandırdığı açıkça görülmektedir. Bunun

(Baştarafı 13. Sayfada)

ne anlama geldiği çok açık. HKP'nin Sovyetler Birliği tarafından desteklendiği ve İndira Gandhi'nin halk üzerinde kurmuş olduğu baskı düzeninin de HKP tarafından desteklediğine bakılınca; bu durumda Hindistan emekçilerinin HKP (M)'nin politikasını destekledikleri sonucu çıkmaktadır.

Başka bir yazımızda örnek olarak verdiğimiz Arjantin Komünist Partisinin de, Videla askeri faşist diktatörlüğünü desteklediğini görmüştük. Buna bir diğer örnek olarak ta Hindistan Komünist Partisinin siyasetini kısaca göstermeye çalıştık. (ve bu her iki partinin de Sovyetler Birliği tarafından desteklendiği herkes tarafından bilinmektedir.) Bir de Türkiye Komünist Partisine bakacak olursak, TKP'de «Milli Burjuva» adı altında CHP kuyrukçuluğu yaptı ve yapmaktadır. Hindistan Komünist Partisinin İndira Gandhi'nin sıkı yönetimini desteklediği gibi, TKP'de bugün CHP ağırlıklı hükümetin uygulamış olduğu «sivil sıkı yönetim» düzenini desteklemektedir. CHP'yi desteklemekle, CHP'nin emperyalizmle girmiş olduğu tüm ekonomik ve siyasi ilişkileri, enflasyona karşı savaş adı altında işçi sınıfı ve diğer emekçiler üzerinde kurulan ağır ekonomik baskıları, «aşırı sağa da aşırı sola da karşıyız» teraneleriyle devrimci güçler üzerinde baskıyı, demokratik kurumlar ve güçlerin bastırılması için girişilen tüm Anti-Demokratik tedbirleri, Doğu'da emekçi halk üzerinde estirilen terörü desteklemektedir.

Yine bilinebileceği gibi, bütün sosyalist ülkelerde ve Sovyetler Birliği'nde Türkiye işçi sınıfını TKP'nin temsil ettiği ve sosyalist ülkeler tarafından TKP'nin desteklendiği iması, TKP tarafından her gün yaygınlaştırılmaktadır. Bir yanda TKP Türkiye'de burjuva kuyrukçuluğu yapıp, DİSK'i CHP'nin eline bırakırken, TÖB-DER gibi demokratik bir kuruluşu, yine CHP'li yöneticilerle birleşerek, parçalamaya çalışırken, öte yandan ÜRÜN dergisi tarafından, Alman Sosyalist Birlik Partisi Genel Sekreteri Erich Honecker'in TKP genel sekreteri İ. Bilen'e Karl Marks nişanesi verdiği boy boy resimlerle yayınlanmaktadır. Bu durum Türkiye'deki emekçilerde, Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin TKP'nin Türkiye'deki devrimci hareketi parçalamasını, CHP kuyrukçuluğu yapmasını ve Türkiye emekçileri üzerinde CHP ağırlıklı hükümetin baskılarını desteklediği intibasını bırakmaktadır. Suriye'de, Yunanistan'da ve oportünist «komünist» partilerin olduğu bütün ülkelerde böylesi durumlar açıkça doğmaktadır. Bu oluşum, dünya işçi sınıfı hareketini iki ayrı yönden etkilemektedir. Birisi, bu oportünist «komünist» partilerin karşısına Marksizmi-Leninizmi uygulamak için çıkan gerçek devrimci güçlerin doğması; bir diğeri ise, bir oportünist partilerin politikalarının yarattığı güvensizlikten faydalanarak, Maoculuğun ve her türlü sosyal-şövenizmin güç kazanması.

Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin partileri, bu tip oportünist partilerin politikalarına dikkat ederek, ya bunların düzeltilmesi için girişimlerde bulunmaları gerekir, ya da bu tip oportünist partilerin buldukları ülkelerin işçi sınıfını temsil etmediklerini görerek, bunların karşısına çıkan, Marksist-Le-

ninist güçlerle ilişkilere girerek, proleterya enternasyonalizminin kendilerine yüklemiş olduğu sorumluluk görevini yerine getirmeleri gerekir.

Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin bu tip «komünist» partileriyle olan ilişkilerini yeniden gözden geçirmeleri hem işçi sınıfı hareketi içindeki bölünmeleri önleyecektir, hem de Maoculuğun ve diğer sosyal-şöven akımların gelişmesini.

Leninist geçinen bu tip oportünist partiler, kendi ülkeleriyle ilişkisi olmayan bir takım siyasetleri dışarıdan o ülkenin emekçilerine dayatıp, bu siyasetin de Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler tarafından desteklediği intibasını emekçi halk üzerinde yaratarak, ülkelerindeki devrimci hareketi parçaladıkları gibi kendi oportünist ve yoz düşünceleriyle bir Sovyet ve sosyalizm düşmanlığı da yaratmaktadırlar. Bu tip partilerin ideoloji ve politikaları sıkı bir şekilde denetlenmeden, kendi ülkelerinde proleterya'yı ne kadar temsil ettikleri tesbit edilmeden, sosyalist ülkeler tarafından kayıtsız şartsız desteklenmeleri ve bu desteğin dünya emekçilerine belirtilmesi artık son derece sakıncalı boyutlara varmıştır. Ve bundan da en çok dünya işçi sınıfı hareketi zarar görmektedir.

Bu şartlarda Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler ne yapmalıdırlar? Bize göre, Leninin, belirttiği: «Fakat, belli bir ülkede, belli bir ulus arasında hangi partinin gerçekten sosyalist olduğu ve işçi sınıfının partisi olduğu sorunu, özel bir sorundur. Ve uluslar arası kongrelerin kararlarıyla değil, ulusal partiler arasındaki mücadelenin sonucu ile çözümlenir,» ilkesinden hareket ederek, bir politika izlemelidirler. Dünyada, ülkesindeki devrimci mücadeleyle ilgilenmeden, ordaki mücadelenin çetin koşullarını göğüslemeden, mücadeleyi bırakıp, sosyalist ülkelere kaçıp, orada ülkesinin proleteryasını temsil ettiğini iddia etmek, ve bir parti kurarak uluslar arası toplantılarda laf ebeliği yapmak, neredeyse hemen hemen bir kural haline geldi. Bu tip davranışlar artık dünya proleter hareketine büyük zararlar vermeye başladılar. Bunun mutlaka sosyalist ülkeler tarafından önlenmesi gerekir. Bu oportünist düşünce sahipleri, Türkiye'de herkesin gördüğü gibi, zor ve zahmetli eylemlere katılıp, faşizme ve burjuvaziye karşı mücadele etmenin yerine ve bu temelden hareketle işçi sınıfını bilinçlendirmek ve onu sosyalizm uğruna mücadeleye sevk etmenin yerine; kendilerinin bütün sosyalist ülkelere kabul edildiği ve bütün sosyalist ülkeler nezdinde Türkiye işçi sınıfını kendisinin temsil ettiği, demogojiyle işçi sınıfını aldatıp, oportünist politikalarının peşlerine takmakla yetinmiyorlar.

Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler bu konuda daha titiz davranarak Leninist ilke olan, «hangi partinin gerçekten sosyalist olduğu ve işçi sınıfının partisi olduğu» sorunun her ülkenin işçi sınıfı tarafından tespit edilmesine, olanak tanıyarak peşin hükümlerle bazı oportünist partileri dışarıdan lanse edici bir politikadan vazgeçmelidirler. Sosyalist ülkelerin bu şekilde dayatması artık en bilinçli işçiler tarafından bile kesinlikle yadırganmaktadır.

Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler böylesi bir politikayı bırakıp, her ülkede işçi sınıfını hangi partinin temsil edebileceğini

«uluslar arası kongrelerin kararıyla değil», o ülkenin kendi içindeki mücadele sonucu belirlenmesinin maddi koşullarını yaratmalıdırlar.

Sonuç olarak:

1 — «Avrupa komünizmi»ni savunan ve sosyal-şövenizme dönüşmekte olan revizyonist partiler içindeki Leninist muhalefeti destekleyip, onlarla sıkı enternasyonal ilişkilere girmek.

2 — Leninist geçinen, fakat siyaset ve pratik eylemleriyle Leninizme ihanet eden «Komünist» partileriyle olan ilişkilerini yeniden gözden geçirip bu partilerin Leninist bir çizgiye gelmesi için çalışmalar içine girmek; bu oportünist partiler dışında oluşan Marksist-Leninist siyasetleri destekleyerek, bu Marksist-Leninist güçlerle ve partilerle «ulusal bağımsızlık»a göre değil, proleterya enternasyonalizminin kanunlarına göre bir ilişki içerisine girerek, proleterya enternasyonalizminin kollektif ve merkezi bir biçimde yeniden oluşmasını sağlamak. Başta Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin partileri olmak üzere, bütün Marksist-Leninist partilerin ve güçlerin enternasyonal politikası işte bu temel üzerine oturmalıdır.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin partileri, Kollektif ve Merkezi bir enternasyonal dayanışmanın merkezi gücü olarak, tüm dünyadaki Marksist-Leninist parti ve güçleri proleterya enternasyonalizminin disiplinine uygun bir şekilde toparlamalıdır.

Bu enternasyonal birlik; kendi iç dinamiği ile oluşturmuş olduğu dünyadaki Leninist güçlerle emperyalizme, kapitalizme ve faşizme karşı örgütlü ve disiplinli bir mücadele yürütürken, Maoculuğu ve «Avrupa Komünizmi» adı altında ortaya çıkan sosyal-şövenizmi de dünya devrimci hareketi içerisinden dışalılarak, Marksizm-Leninizmi dünya işçi sınıfının rehberi haline getirmelidir. Öte yandan, bu iç dinamiğe dayanarak, Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler, Anti-Emperyalist tavır alan demokratik iktidarlarla da sıkı ilişkiler içerisine girerek, bunların uluslar arası demokrasi cephesine çekilmelerini sağlamalıdırlar.

emeğin birliği yayınları

**DEMOKRATİK DEVRİMDE
İKİ AYRI SINIFSA
İKTİDAR**

ÇIKIYOR

Yazışma Adresi: P.K. 192
Beyazıt - İSTANBUL

DEMOKRATİK DEVRİMİN TÜRKİYE'DE ÇÖZÜMLEMESİ GEREKEN TOPRAK SORUNU — 3

(Baştarafı 7. Sayfada)

niden burjuvalaşacak unsurların çıkararak, küçük üreticilerin bunlar lehine topraklarını kaybetmemeleri ve ona bir daha ellerinden kapılamıyacak biçimde sahip olmaları için, alınması gereken tedbir. Bu her iki tedbiri de, bir etapda yerine getirecek bir tek önlem vardır; o da: Topraklar üzerinden özel mülkiyet sahipliğinin kaldırılarak, bütün toprakların millileştirilmesi, yani bütün toprakların mülkiyet hakkının demokratik iktidara devredilmesi, tedbiridir. Tüm topraklar üzerinden özel mülkiyet hakkı kaldırılıp, topraklar millileştirilmediği müddetçe, küçük mülk sahibi üreticiler kendi topraklarına sahip olma ve mülklerini elde tutma olanağını bulmazlar.

Millileştirmenin yapılmasıyla hem küçük mülk sahipleri, yok olmaktan kurtulur, hem de daha ileri bir sosyal gelişime doğru adım atılmış olur. Millileştirmenin yapılmasıyla, hem küçük üreticilerin yok olması ortadan kalkar, hem de proletaryanın amaçlamış olduğu sosyalizm hedefine, yani tüm üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin kaldırılmasına doğru bir gelişime gerçekleştirilmiş olur. Daha başka bir deyimle; küçük mülk sahibi üretici köylüyle ittifak kurmuş olan proletaryanın istemleri bir noktada birleştirilmiş olur. Lenin küçük köy üreticilerine anlatılması gereken şu öğretiyi salık verir:

«Ve bu nedenle, politik önerimizi koyarken köylülere şunu söylemeliyiz: Toprağı aldıktan sonra daha ileriye gitmezseniz büyük burjuvazi ve toprak beyleri tepenize biterler ve gerisin geriye savururlar. Yeni politik kazançlar elde etmeden, genel olarak toprağın özel mülkiyetine daha da güçlü yeni bir darbe indirmeden toprağı alamazsınız ve elinizde tutamazsınız. Politikada toplumsal yaşantının tümünde olduğu gibi ileriye gitmezseniz geriye püskürtülürsünüz.» (a.g.e. s: 379).

Görüldüğü gibi Lenin, toprakta özel mülkiyet düzenine köklü bir darbe vurulmaksızın, toprakta özel mülkiyet kaldırılmaksızın, küçük mülk sahibi üreticilerin, büyük toprak sahiplerinin mülklerine el koysalar bile, bunları ellerinde tutamayacaklarına; bir zaman tutsalar bile bunu uzun süre devam ettiremeyeceklerine ve toprakları yeniden ellerinden kaybedeceklerine, hiç bir kuşkuya yer bırakmaksızın, işaret etmiştir. Bu nedenle, Türkiye'de tekeli kapitalist egemenliğe karşı mücadele eden küçük üreticinin de çıkarları açısından, toprak sorununun çözümünde yapılması gereken en önemli şey: büyük toprak sahiplerinin, tekellerin, kapitalistlerin topraklarına el koyduktan sonra, bütün toprakların millileştirilmesidir.

Millileştirme talebi, devrim mücadelesine küçük mülk sahibi köylüleri daha da güçlü kazandıracaktır; devrimden sonra da ileriye, yani sosyalizme doğru adım atmalarını kolaylaştıracaktır. Orta köylülüğü ise, önce belli ölçüde ürkütecektir; fakat yine de karşı-devrim saflarına gidemeyecektir. Çünkü görmektedir ki, oradaki tekeli

burjuvazi onu mülkiyetinden tamamen koparmaktadır; millileştirme ise, toprakta özel mülkiyeti kaldırmakla birlikte, toprağın işletme hakkını (yani, tasarrufunu) sağlar bir şekilde kendi eline bırakacaktır. Bu nedenle orta köylülüğün; mücadele süreci içinde iknası ve en azından tarafsızlaştırılması söz konusudur. Orta ve küçük köylü, ancak bundan sonra büyük çapta sosyalist üretimin yararını görecektir ve üretimin de kolektifleştirilmesine kendi gönüllüyle katılacaktır. Yoksa, Marksizme göre, orta ve küçük köylülerin toprakları için zor alım, yani el koyma gibi bir şey söz konusu değildir. Bu katmanlar, mücadele süreci içinde ikna olarak, kendi gönüllüleriyle sosyalist kuruluşa katılacaklardır.

Buraya kadar ki açıklamalarımızdan sonra, Türkiye'de proletaryanın demokratik devrimde, diğer müttefikleriyle birlikte, toprak sorununun çözümü uğruna mücadele etmesi gerek hedef ve talepleri şöylece özetleyebiliriz:

1. Bütün tekeli ve büyük toprak mülklerine karşılıksız el konması;
2. Bütün topraklar üzerinde özel mülkiyet hakkının kaldırılarak, toprakların millileştirilmesi;
3. Bütün emekçi köylü katmanlarının, ellerinde bulunan toprakların işletme hakkının kendilerine verilmesi; bu işletmelerin kooperatifler vb. kolektif tarım işletmelerinde toplanabilmesi için, gerekli kredi, tarım araç ve gereçlerin devrim hükümeti tarafından sağlanması; Emekçi köylülerin, topraklarını istedikleri şekilde tasarruf etmelerini zorlaştıran bütün engellerin ortadan kaldırılması;
4. El konulmuş olan büyük toprakların ne yapılacağına, tüm emekçi halkı temsil eden meclis tarafından karar verilmeye kadar, bu toprakların tasarrufunun, tarım işçilerini, yoksul köylüleri ve küçük üreticileri kapsayan, köy komitelerine devredilmesi;
5. Büyük çapta üretimin mümkün olduğu bütün topraklarda, devlet çiftliklerinin, ya da devlet desteğinde kolektif çiftliklerin oluşturulması.

Türkiye'de, anti-faşist, anti-kapitalist demokratik devrimde, toprak sorununun çözümlenmesi yolunda, proletaryanın ileri sürmesi gereken ve müttefikleriyle birlikte uğruna mücadele etmesi gereken tedbirler, kısaca bunlardır.

Kuşkusuz, bu tedbirler, devrimin tarım alanında çözümleneceği tüm sorunları değil; fakat bunlardan sadece önemli birini, yani toprak sorununu içermektedir. Bunun yanında, işçi sınıfı ve müttefiklerinin alması gereken bir çok tedbirler vardır. Bunlardan bazıları, örneğin, tarımda kullanılan üretim araçlarının ne yapılacağı; bugün bütün tarım ürünleri pazarlamasını elde tutan tekeli kooperatif birliklerinin hakimiyetinin giderilmesi halinde yerine ne konacağı; pazarlama ve dağıtım konusunun nasıl çözümleneceği, sorunlarıdır. Ancak biz, bu yazımızda, sadece toprak sorununu ele aldık; diğer sorunlar başka yazıların ve araştırmaların konusu olacaktır.

İRAN
DEVİRİMİ
ÜZERİNE — 2

(Baştarafı 11. Sayfada)

örtbas etmeye çalışmaktadır. Bu amaçla Şah'ın karısına ailedeki «artist» olarak, tüm sanatların hâmi rolünü oynama görevi verilmiştir.

İran'da öğretim görevlilerin ve öğrencilerin özgürlükleri keskin keskin kısıtlanmıştır. Birçok üniversite dersi —özellikle sosyal bilimler dalları— ağır bir sansürden geçmiştir, başka ülkelerde temel ders kitabı olarak okutulan eserler bu ülkede yasaklanmıştır. Üniversiteler sık sık polisin ve askerinin vahşi saldırılarına hedef olmaktadır ve dehşet sahnesi halindedirler. Okul alanlarında özel polis yerleştirilmiştir ve en ufak kıpırdanmada okullar ördü tarafından boşaltılır ve kapatılır. Tahran üniversitesinin bundan önceki rektörü, istifa mektubunda böyle bir saldırıyı şöyle anlatmıştır:

«... Sabah 11 sıralarında asker ve zırhlı birlikler Tahran üniversitesini işgal ettiler. Hakların üniversite mevzuatının çiğnenmesi için hiç bir şeyden yoksundu. Birçok öğrenciler ölesiye dövüldü. Bu hükümet kuvvetlerinin böylesi vahşi, sadist, amansız ve vandal tutumunu daha önce ne görmüş ne işitmişim. Üniversiteli kızlara, anfilerde bazı kişiler tarafından tecavüz edildi.

«Okula girdiğimizde, görünüm barbarlar tarafından işgal edilen düşman bölgesini anımsatıyordu. Üniversite hastahanesi bile askerlerin saldırılarından kurtulamamıştı. Hastaların ve hemşirelerin çoğu yaralanmış ve dövülmüştü.

«Bir öğrenci öldürülmüş ve üniversitenin 45 öğretim üyesi ile memuru yaralanmıştı. 220 kadar öğrenci hastahanelik edilmişti, öteki 240'ı ayakta tedavi gördü. 330 kadar öğrenci tutuklandı.» (Dr. Ahmet Ferdah'ın istifa mektubu)

1) ULUSAL AZINLIKLAR
ÜZERİNDEKİ ZULÜM:

İran'da herbirinin kendi dili, kültürü ve gelenekleri olan bir dizi farklı ulus vardır. Resmi dil olan Farsça, sadece Farslar tarafından konuşulan Farslar (Acemler) en büyük ulusal grup olmasına rağmen, ülkenin toplam nüfusunun yarısından azını oluştururlar. Nüfusun geride kalan bölümünde Azerbaycanlılar, Kürtler, Araplar, Baluciler öteki azınlıklar vardır. Bu büyük ulusal gruplar ek olarak başka etnik ve dinsel azınlıklar da vardır. Bunlar arasında: Ermeniler, Asuri hristiyanlar, Yahudiler ve Zerdüster; aynı zamanda kabile halinde göçebe hayatı yaşayan Bahtiyariler, Kağaylar ve Şansavanlar sayılabilir.

Rıza Şah (yani bu günkü Şah'ın babası) baş geldiğinden ve merkezi devlet yapısını kurduğundan bu yana, hem ekonomik ve hem de sosyal kültürel alanlarda Acem olmayan uluslara baskı yapmak ve Acem ulusal şovenizmini kışkırtmak, rejimin değişmez politikası olmuştur. Acem olmayan ulusların başlattığı kendi kaderlerinin tayin etme mücadelesi, 1946 Azerbaycan ve Kürdistan mücadelelerinde olduğu gibi, vahşice ezilmiştir. Bu politikanın sonucu olarak, Acem olmayan ulusların yaşadığı bölgelere çok sayıda Acem gönderilerek ve ya yerel halk dağıtılarak, bu bölgeleri «Acemleştirilmeye» çabalamışlardır. Bunun en güzel örneği: eskiden Arabistan olarak bilinen, petrol yönünden zengin olan Khuzistan bölgesidir; sadece ismi Acemleştirilmekle kalmamış, aynı zamanda büyük sayıda İranlı bu bölgeye yerleştirilerek, asıl nüfusu teşkil eden Araplar azınlığa düşürülmüştür. Bu bölgedeki petrol kuyuları İran'ın en büyük ve tek servet kaynakları olduğu halde, bu bölgenin asıl sakinleri olan Arap halkı İran'da en çok ezilen ve yoksul insanlar arasındadır.

Fars (Acem) olmayan uluslara ve öteki azınlıklara yapılan zulüm dozunu hergün artırarak sürmektedir. Ekonomik ve sosyal alanda en az gelişkin yerler, Kürtlerin ve Balucilerin yaşadığı yerler: Kürdistan ve Balucistandır; bu halklar Acem değildirler. Bu bölgelerin yoksulluğu bölgedeki kaynak eksikliği veya öteki nedenlerden değildir, fakat uzun süreli sömürünün ve merkezi hükümet tarafından sistemli olarak ihmal edilmenin sonucudur. Kültürel alanda, Acem olmayan ulusların kendi kültürlerini geliştirme, kendi dillerinde kitaplar ve öteki yayımlar basma, okullarında ana diliyle öğrenim yapma hakları verilmemektedir.

Uluslararası Alanda Yeni Çelişkiler Mücadeleler ve Proletarya Enternasyonalizmi — 3

4. Dünya Çapında Sınıfsal Ayrışma

Hiç bir dönemde, proleterya ile burjuvazi arasındaki sınıfsal saflaşmanın bütün dünya genelinde objektif bir şekilde ortaya çıkması, günümüzdeki kadar açık ve keskin olmamıştır.

Paris komünü, proleteryanın burjuvaziye karşı iktidar uğruna ilk açık çıkışı olmuştur. Bunu takiben, 1917 Ekiminde Rusya'da sosyalist devrim zafere ulaşarak, ilk işçi sınıfı devleti Sovyetler Birliği'nde doğmuştur. 1917 Ekim devrimi Sovyetler Birliği'nde sosyalizmi bir sistem olarak yaratmakla kalmamış, aynı zamanda bütün dünyada yeni bir çağın doğuşunun nedeni olmuştur. Proleterya, sınıfsal yapısı gereği, yeni bir tarihi çağın doğuşuna öncülük etmiştir. Bunun için, proleterya Sovyetler'de salt kendi iktidarını kurmakla kalmamış, genel olarak dünyada, büyük bir baskı altında bulunan sömürgelerin emperyalizme karşı burjuva ulusal kurtuluş mücadelelerine girmelerinin de yolunu açmıştır.

İşçi sınıfının dünya genelinde iktisadi ve sosyal yapısıyla sosyalist sistemi objektif bir güç haline getirmesi, bu gücü emperyalizmin karşısında daha da geliştirmesi, emperyalizmin 2. Dünya savaşından sonra dünya genelinde eski sömürgeciliğin yerine yeni-sömürgeciliğe başvurması, burjuva ulusal kurtuluş savaşlarının yerine ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadelelerin gelmesinin bütün maddi koşullarını oluşturmuştur. Bu nedenle, bir süre, dünyada ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadeleler bütün dünya proleteryanının desteklediği ve emperyalizmi büyük ölçüde sarsan mücadeleler haline gelmişlerdir. Hiç kuşkusuz, geçmişte, burjuva ulusal kurtuluş mücadeleleri döneminde, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, dünya proleteryası bu mücadelelere, önemli destekler sağlamışlardır. Dünya genelinde bu durum, yani proleterya ile geri bırakılmış ülkelerin milli burjuvazisinin bir dayanışma içerisine girmesi durumu, genel olarak burjuvazi ile proleterya arasındaki çelişkinin henüz tam anlamı ile ve tüm dünya çapında bir ayrışma içinde olmadığını da açıkça kanıtlıyordu.

Bu vesileyle emperyalizme karşı ulusal kurtuluş mücadelesi yürüten ülkenin milli burjuvazisi ile, proleteryası da henüz kesin bir saflaşma içerisine girmemişti. Böylece, dünya genelinde meseleye bakıldığı zaman, kesin bir saf-

laşmanın olmadığı açıkça görülebilirdi. Bundan sonraki aşamalarda, yani emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadelelerin doğduğu aşamalarda, ulusal bağımsızlık hareketlerine proleteryanın en azından ideolojik ve siyasi olarak öncülük etmesi ve sosyalist ülkelerin geniş ve güçlü destek sağlaması, kuşkusuz, işçi sınıfını devrimci mücadelede belirleyici rol oynayan etken bir güç haline getiriyordu. Fakat, yine bu mücadelelerin ulusal yanı ağır bastığı ve proleterya kendi ülkesinin milli burjuva unsurları ile hareket etmek zorunda kaldığı için, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadeleler döneminde de, yine dünya genelinde kesin bir sınıfsal saflaşma objektif bir şekilde ortaya çıkmıyordu. Aynı zamanda, ulusal bağımsızlığın sağlandığı ülkede kapitalizmin belli bir süre de olsa yaşatılması ve milli burjuvazinin önemli ölçüde varlığını sürdürmesi ve hatta bazı yerlerde iktidara ortak olması dialektik bir zorunluluk durumundaydı. Bu duruma genel olarak dünya açısından baktığımız zaman, dünya proleteryanını hareketin önünde görmekle birlikte, hâlâ burjuvazinin belli kesimlerinin de bu tip hareketler içinde olduğu, ve böylece, yine genel bir sınıfsal saflaşmanın dünya çapında kesin bir hale gelmediği kolaylıkla görülebilirdi.

Ne ki; **ulusal bağımsızlık** ve sosyalizm uğruna mücadelelerin önemli bir kesiminin zaferle sonuçlanması; dünyanın birçok yerinde emperyalizmin yaratmış olduğu bağımlılık ve yarı-bağımlılık ilişkilerinin güçlenip, gelişmesi; kapitalizmin en geri ülkelerde bile gelişkinlik ve yaygınlık göstermesi; her bağımlı ve yarı-bağımlı ülkede güçlü bir işbirlikçi, ve hatta işbirlikçi teknelci burjuvazinin doğması; güçlü bir militarizmle desteklenmiş burjuva devletlerinin meydana gelmesi; faşizmin bu devletler eliyle uygulanabilecek şekilde örgütlenmesi; ve faşizmin uluslararası planda emperyalizmin uyguladığı bir yönetim sistemi haline gelmesi; öte yanda, bütün bunların karşısında güçlü bir sosyalist blokun doğması; teknelci kapitalizme ve faşizme karşı daha yoğun demokratik güçlerin harekete geçip demokrasi uğruna mücadelede proleterya ile birlikte hareket etmeleri; ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadelelerin yerine bütün dünya genelinde: teknelci kapitalist sisteme, emperyalizme, faşizme ve her türlü gericiğe karşı demokrasi ve sos-

yalizm uğruna mücadeleleri gündeme getirmiştir.

Teknelci sermayenin yol açtığı ikinci cihan savaşından sonra, Hitler faşizminin yenilgiye uğrayarak, Doğu Avrupa'da doğan anti-Faşist demokratik devrimlerin sosyalizme ve proleterya diktatörlüğüne geçişte yeni bir çığır açması; teknelci sermayenin küçük burjuvazi üstünde de ekonomik ve siyasi baskısını yoğunlaştırması ve özellikle geri bırakılmış ülkelerde teknelciliğin bu baskısının faşist yönetimlerle sürdürülmesi; dünyanın her yerinde teknelci kapitalist sisteme ve faşizme karşı proleteryanın tavizsiz bir şekilde mücadelesini doğururken, teknelcilik ve faşizmin baskısı altında ezilen küçük-burjuvaziyi de zorunlu olarak devrim güçleri saflarında proleterya ile kopmaz bir ittifak ilişkisi içine itmiştir.

Bu tarihsel, sosyal ve ekonomik gelişmeler, siyasal planda da bir sınıfsal saflaşmayı, yani proleterya ile burjuvazi arasındaki kesin sınıfsal ayrımı gündeme getirmiştir. Artık proleterya bu koşullarda ve dünya genelinde milli burjuvazi ile değil, sadece küçük burjuvazi ile ittifaklara girmek durumunda kalmıştır. Ve mücadelenin sonunda nasıl bir sosyal sistemin doğacağı da kesinlikle açıklık kazanmıştır. Örneğin, bir ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadelenin ilk evresi olan, ulusal devrim döneminde, kapitalizme karşı herhangi bir ilkenin konması olanaksızdı. Fakat, faşizme ve teknelci kapitalizme karşı mücadelede, başından itibaren kapitalizme karşı ilkesinin konması aynı zamanda bir zorunluluktur. Çünkü işçi sınıfının müttefikleri olan köy ve kent küçük burjuvazisinin de isteği teknelci kapitalizmin yok edilmesidir.

İşte, bütün bunlar, dünya genelinde bir sınıfsal saflaşmanın tam anlamıyla belirginleşmesinin maddi temelini yaratmıştır.

Mesela, II. Dünya savaşından sonraki uzun bir süre (özellikle 1970'lere kadar) ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadeleler, dünyanın dikkatini çekmişken; bugün, Portekiz'de, İran'da, Şili'de, Arjantin'de, ve işbirlikçi teknelciliğin geliştiği bir dizi ülkelerde, emperyalizme, teknelci kapitalist düzene, ve faşizme karşı mücadeleler, bütün dünyayı meşgul eden, dünya kamu oyunun dikkatini üstüne çeken mücadeleler haline gelmiştir.

(Devamı 12. Sayfada)

**emeğin
birliği**

Aylık Siyasi Gazete — Sahibi: E. Sabri İpekçi — Sorumlu Müdür: Mehmet Gezici — Yönetim Yeri: Eski Saray Cad. Saray Pasajı PO. 60 Gaziantep — Yazışma Adresi: P.K. 192 Beyazıt / İSTANBUL — Dizgi: Evren Matbaası — Baskı: Doğan Basımevi — S. Baskı Tarihi: 10.10.1978